

glasilo organizacije združenega dela Iskra - industrija IEZE
tovarna baterij Zmaj Ljubljana

ZMAJ

Splošno izobraževalna
knjižnica

61290 GROSUPLJE
Adamičeva 15

7-9

julij - september

1976 letnik XI

V tej številki objavljamo:

ZGRADILI SMO NOVO SKLADIŠČE
- KAJ SEDAJ ?

VSEBINSKA ZASNOVA GLASILA

SREDNJEROČNI PLAN RAZVOJA

FORMIRANJE TOZD V ZMAJU

NOVO O SISTEMIZACIJI DELOV-
NIH MEST

OSEBNI DOHODKI

ZMAJ-CROATIA-TESLA, SKUPNA
IZHODIŠČA ?

KAKO SMO POSLOVALI

IZOSTANKI Z DELA

FLUKTUACIJA

POSOJILO ZA CESTE

SAMOPRISPEVEK II

PROTESTIRAMO

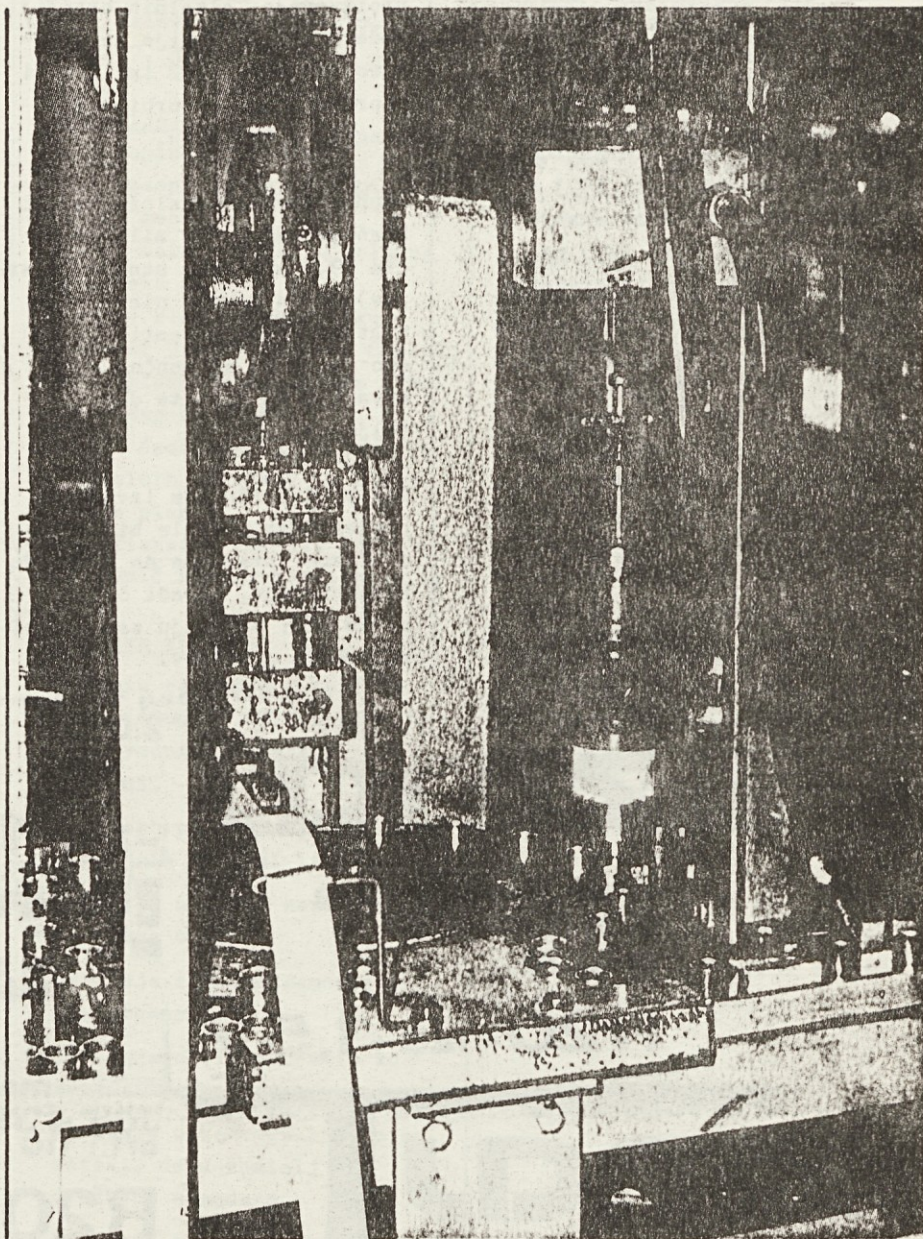
NAŠA SOLIDARNOST

JUBILEJ DELA MLADINE

LJUBITELJI PLANIN

BILI SMO V SAN MARINU

NOVOSTI IZ KNJIŽNICE

Stroji, ki so zaradi letnih dopustov v juliju in avgustu več ali manj delali s polovično zmogljivostjo, se zdaj vrtijo s polno kapaciteto. Na sliki: doma izdelan stroj za formiranje celic R 10.

zgradili smo novo skladišče - kaj sedaj ?

Gradnja novih skladiščnih prostorov v Stegnah je končana. Čeprav smo na delavskem svetu in drugod obravnavali investicijsko politiko in se konkretno odločali za ponovne investicijske odločitve, ne bo odveč, da na kratko ponovimo kakšni so naši glavni cilji, kako in kdaj jih mislimo realizirati, ter kaj bodo za kolektiv pomenili.

Naša zadnja večja investicija je bila končana leta 1973 z nabavo strojev za stiskanje čašic. Vse do leta 1975 pa nismo vlagali večjih sredstev v stroje niti v zgradbe. To je bilo načrtno, saj smo že v aprilu 1973 leta sprejeli izhodišča za bodoča vlaganja, ki naj bodo usmerjena pravsem v reševanje problema novih proizvodnih prostorov za nove sisteme baterij. V začetku 1975 leta je bil dokončan "investicijski program za postavitve proizvodnje novega sistema pri-

marnih baterij na novi lokaciji in modernizacijo obstoječega sistema primarnih baterij".

Po tem programu naj bi zgradili na zemljišču v Stegnah v I. fazi približno 5.200 m² novih površin, nabavili stroje za proizvodnjo alkalnih baterij, modernizirali linijo za izdelavo baterij 3R 12 in izvedli odpravevanje pri proizvodnji mangana v Šentvidu.

Skupna vrednost naložb naj bi znašala okoli 960 milijonov din (9,6 milijard starih dinarjev). Tega seveda nismo bili v stanju sami investirati in smo računali na bančna sredstva ter na kredite dobaviteljev opreme.

Tik pred pričetkom izvajanja projekta so nastale bistvene družbene spremembe na področju investiranja, zaradi česar nismo bili v stanju zagotoviti potrebnih sredstev.

Gotovo smo se pravilno odločili, ko nismo hoteli vreči puške v koruzo, temveč smo pričeli graditi toliko, kolikor smo sami zmogli. Stari pregovor: "kuj železo dokler je vroče" prav gotovo drži tudi v našem primeru. Koliko truda je bilo vloženega, da smo prišli do tega, da je bilo vse pripravljeno za gradnjo! In naj bi vse zopet odložili za nedoločen čas?

Z lastnimi sredstvi smo se lotili gradnje skladiščne hale v skupni površini 2.050 m² in jo v teh dneh končali. Skladišče nas je stalo približno 12.000.000 din. Zgrajeno je tako, da ga bomo enostavno lahko vključili v celoto nove tovarne. V prehodnem obdobju pa bo služilo namenu za katerega je bilo zgrajeno, to je skladiščenju.

Vsakemu je jasno, da smo skladišče gradili izključno kot sestavni del nove tovarne, ne pa kot samostojen objekt. Bil je le etapa celotne gradnje.

Čeprav je še precej problemov (predvsem finančnih), ki zaenkrat ne dovoljujejo, da bi lahko predložili končno rešitev, imamo vendarle dokaj jasno podobo kako naj bi se stvari razvijale vnaprej.

Sedaj pripravljamo novo investicijsko dokumentacijo s sledečimi izhodišči:

1. - v eni etapi zgraditi novo tovarno s tako površino, da

ZMAJ

Iskra Zmaj Ljubljana
JUS N.J 2.055
art.: 110

R20-IEC-1,5V

2.055

-IEC-1,

za el
zašč

Iskra Zmaj
JUS N.J 2
art.: 110

R20.

ZMAJ

Iskra Zmaj Ljubljana

bomo vanjo preselili:

- vse, kar je sedaj locirano v prostorih na Šmartinski cesti,
- namestili nove linije za proizvodnjo alkalnih baterij LR 6 in LR 14.

2.

Doma bomo nabavili po eno linijo za proizvodnjo alkalnih baterij LR 6 in LR 14.

3.

V lastni konstrukciji in izvedbi nameravamo modernizirati proizvodnjo baterij 3R 12 (od avtomagregata do etiketiranja).

4.

V Šentvidu uvesti polindustrijski način proizvodnje manganovih soli in s tem v zvezi urediti odprševanje pri mlinu za manganovo rudo.

Z gradnjo bomo nadaljevali konec tega ali v začetku naslednjega leta. Preselitev pa bi bila opravljena v najboljšem primeru čez dve leti.

Z realiziranjem teh glavnih investicijskih ciljev, bodo ustvarjeni pogoji za boljše poslovanje v bodočnosti. Slej ko prej bi nastopil čas, ko zaradi utesnjenosti ne bi mogli dohajati potreb tržišča in slediti razvoju. Čeprav smo že sedaj delovni pogoji težki, bi v teh prostorih zaradi večjega obsega dela postajali še težji. Tako naš kolektiv nima izbire.

Zgraditi moramo to tovarno zdaj, v kratkem obdobju, kajti vsako odlašanje bo dražje in cilj bo manj dosegljiv kot je sedaj, ko je "železo še vroče".

M.S.

vsebinska zasnova glasila

V skladu z določbami Zakona o javnem obveščanju (Uradni list SRS, št. 7/73) je naše interno glasilo NAŠ GLAS prijavljeno pri Republiškem sekretariatu za informacije. Hkrati je bila posredovana tudi vsebinska zasnova glasila, ki jo je potrdil delavski svet na lo. seji dne 7. julija 1976.

Generalije:

Ime časopisa: NAŠ GLAS

Zvrst časopisa: interno glasilo

Izhaja: mesečno

Tovarna baterij ZMAJ Ljubljana, Šmartinska 28

Izhaja v slovenskem jeziku

Odgovorni urednik: Franc Smolič, vodja splošno kadrovskega sektorja Zmaj Ljubljana

Stroški časopisa se plačajo iz materialnih stroškov na osnovi letnega plana.

Tisk: Tiskarna KRESIJA Ljubljana, Adamič Lundrovo nabrežje 2.

Vsebinska zasnova:

- Časopis seznanja zaposlene s političnimi, družbenimi in proizvodnimi dogajanjmi v tovarni,
- družbeno politične akcije usmerja k uspešni izvedbi
- gradi in utrjuje samoupravne družbene odnose
- seznanja z delom samoupravnih organov
- seznanja o finančnem in komercialnem poslovanju
- seznanja o kadrovske problematiki, delu komisij za družbeni standard
- seznanja o tehnoloških spremembah, dopolnitvah, inova-

cijah v proizvodnji in ostalih sektorjih

- seznanja z delom in dogajanjih v družbeno političnih organizacijah
- ponatis člankov iz revij in drugih publikacij, ki so zanimivi za naše delavce.

Časopis mora zajemati celotno problematiko podjetja in njegove okolice.

V bistvu je glasilo NAŠ GLAS odraz našega življenja v tovarni pogojeno z napor in prizadevanjem za nadaljnji razvoj našega samoupravnega, družbeno političnega življenja vzporedno z razvojem in prosperiteto tovarne, z razvojem novih tehnologij za sodobno izdelavo komčnih izdelkov.

Poleg tega glasilo NAŠ GLAS prinaša lahkotnejše prispevke s potovanj (službenih), o poteku športnih in drugih prireditvev, srečanj z upokojenci in slično, kar se vsaj nekoliko nanaša na tovarno Zmaj.

Interno glasilo NAŠ GLAS kot mesečnik v nakladi 550 izvodov prejema vsi zaposleni in upokojenci tovarne Zmaj.

zmaj, croatia, tesla - skupna izhodišča ?

Kljub letnim dopustom razmišljanja o ustreznem trdnem povezovanju baterijskih proizvajalcev v Jugoslaviji niso zamrli.

Na nivoju "grupacije" je bilo organizirano dvoje intenzivnih srečanj na katerih smo se dogovorili o izhodiščih, ki bodo lahko služila komisiji kot realna in trdna osnova za njeno pospešeno delo.

V tej informaciji nimam namena podrobneje analizirati posameznih stališč, ampak zgolj opozoriti na bistveno spremembo v naših razmišljanjih o povezovanju baterijskih proizvajalcev.

Dokončno smo se odločili, da se vse tri delovne organizacije povežemo v Sestavljeno organi-

zacijo združenega dela: "SOZD - Industrija za kemijske izvore energije". Takšno obliko povezovanja so načelno potrdili tudi delavski sveti tovarn.

Takšno možnost je predvidel osnutek Zakona o združenem delu, ko pravi, da se delovna organizacija lahko združi v dve ali več sestavljenih organizacij v skladu s sporazumom o združitvi temeljnih organizacij v delovno organizacijo oziroma v skladu s samoupravnim sporazumom o združitvi delovne organizacije v sestavljeno organizacijo ter v skladu s sporazumom o združitvi v sestavljeno organizacijo v katero se nameravajo združiti.

Združevanje delovnih organizacij, ki delajo in izdelujejo v bistvu enake vrste proizvodov,

je smotno, saj združitev zagotavlja uvedbo bolj razvite tehnično-tehnološke osnove dela v združenih organizacijah ter takšno delitev dela, ki bo omogočila njihovo specializacijo, s tem pa tudi večjo družbeno produktivnost družbenega dela.

V prejšnji informaciji smo podrobneje razčlenili prednosti takšnega povezovanja. Tokrat moramo poudariti, da stoji pred komisijo in strokovnimi službami resna in zahtevna naloga, ki jo bo treba opraviti v čim krajšem času. Do 15. oktobra 1976 je potrebno izdelati ekonomski elaborat, ki bo potrdil upravičenost našega povezovanja in pripraviti osnutek samoupravnega sporazuma o združitvi, ki bo natančno opredelil pravice in obveznosti posameznih tovarn v sestavljeni organizaciji združenega dela. Najtežji problemi čakajo komisijo pri delitvi poslovnega programa, tržnih deležev posameznih tovarn, eventualni delitvi obstoječega proizvodnega programa, natančni opredelitvi postopka fakturiranja, čeprav smo se o tem v grobem že opredelili.

Naslednji sestanek komisije je sklican za 5.10.1976 v Ljubljani.

S.F.

Sestanek predstavnikov baterijskih tovarn Jugoslavije o možnostih trdnjega povezovanja.

srednjeročni plan razvoja 1976-80

SREDNJEROČNI PLAN RAZVOJA NAŠE TOVARNE ZA RAZDOBJE 1976-1980

Znano je, da je izšel zakon o temeljnih sistema družbenega planiranja, ki nalaga vsem organizacijam združenega dela, da sprejmejo srednjeročni plan razvoja za razdobje 1976-80.

Tako smo tudi v naši organizaciji združenega dela pristopili k realizaciji obveze po zgoraj citiranem zakonu. Vendar s tem ni bila pred nas postavljena povsem nova naloga, saj smo se pred dobrimi dvema leti odločili, da bomo zgradili nove tovarniške prostore in to prav v tem razdobju za katerega smo dolžni sprejeti srednjeročni plan razvoja naše tovarne.

Lani smo sprejeli investicijski elaborat, kjer so načrtane smernice razvoja naše tovarne z izgradnjo novih tovarniških prostorov, ki nam je služil kot osnova za izdelavo srednjeročnega plana razvoja naše tovarne. Predhodno pa smo morali sprejeti še samoupravni sporazum o temeljnih srednjeročnega plana, s katerim smo določili grobe smernice razvoja v petletnem obdobju. Ta sporazum smo sprejeli na zborih delavcev že spomladi. V mesecu juniju pa je delavski svet sprejel srednjeročni plan razvoja naše tovarne.

V srednjeročnem planu je predvideno, da bomo v petih letih zgradili nove tovarniške prostore, uvedli avtomatizirano proizvodnjo alkalnih baterij

ter skušali razširiti proizvodni program še s proizvodnjo manganovih soli. Tako je predvideno, da bo vrednost proizvodnje leto 1980 din 266.454.000, za letošnje leto pa je planirana v višini din 128.337.000 in se bo torej obseg proizvodnje povečal za cca 100 %. Povečanje proizvodnje je planirano predvsem pri alkalnih baterijah in pri 6AF 22, pri ostalih baterijah pa je predvideno le minimalno povečanje proizvodnje.

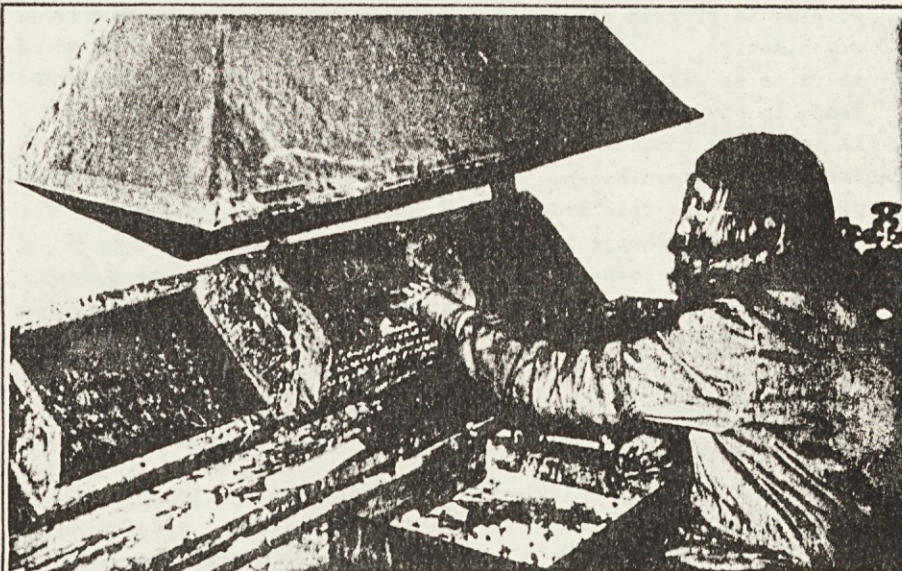
Celotni dohodek je za 1980 leto planiran v višini din 201.978.000, za letošnje leto pa 112.775.000 din. Pri celotnem dohodku je predviden manjši porast, kot pa pri proizvodnji, ki se bo povečala predvsem na račun predvidenega večjega izvoza baterij, kjer pa se dosežejo nižje prodajne cene, kot pa na domačem trgu.

Večji obseg proizvodnje bo dosežen predvsem z modernizacijo proizvodnje in boljšimi delovnimi pogoji v novih tovarniških prostorih, delno pa se bo povečalo tudi število zaposlenih od letos planiranih 427 delavcev na 456 delavcev v letu 1980.

Srednjeročni plan razvoja naše tovarne je torej načrtan, vendar pa ga ne smemo jemati kot nekaj dokončnega, saj ga bomo morali stalno dopolnjevati v kolikor se bodo bistveno spreminjale osnovne smernice.

Z letnimi plani pa bo še vnaprej podrobneje opredeljen proizvodni program za razdobje enega leta in vzporedno s tem tudi ostali elementi poslovanja.

J. Glazhar

Kristan Jožica parafinira močnjičke R 10 v obratu Šentvid

formiranje tozd v zmaju

Delavski svet je na svoji seji 23. septembra obravnaval poročilo komisije, ki je zadolžena, da prouči možnosti za organiziranje TOZD v tovarni Zmaj. Predsednik komisije Zdravko Jež, je na delavskem svetu podal obširno poročilo o dosežanju delu komisije.

Komisija ugotavlja, da so dane vse možnosti za formiranje TOZD v tovarni Zmaj. Uradno obstojata dva proizvodna obrata - Ljubljana in Šentvid, ki imata svoj proizvodni program, ki se sicer med seboj prepleta, obstaja ločen obračun med obema obratoma, razen tega je bila izražena tudi želja Skupščine občine Grosuplje, da se v Šentvidu formira temeljna organizacija združenega dela. Komisija je pripravila v sodelovanju s strokovnimi službami izhodišča o načinu takega organiziranja temeljnih organizacij in sicer:

- proizvodni program obeh obratov in program delovne organizacije,
- smernice za delitev premoženja in obveznosti, ki iz tega izhajajo,
- formiranje internih cen,
- predlog delitve dela med temeljne organizacije in skupne službe delovne organizacije,
- samoupravno organiziranost,

Itd.

Poleg zgoraj naštetih dejstev se predvideva, da bi organizacija v obeh obratih ostala enaka, še posebej pa je poudarjeno, da se število delovnih mest v novi organizi-

ranosti ne bi povečevalo.

Seveda pa bo potrebno, da se določene funkcije prenesejo iz Ljubljane v Šentvid. Poleg obeh temeljnih organizacij (proizvodnja Ljubljana in proizvodnja Šentvid) bi v delovni organizaciji tovarne Zmaj, ki bo ostala v sklopu Iskre, formirali tudi delovno skupnost skupnih služb.

Zelo pomembno vprašanje pri novem organiziranju je način formiranja internih cen, ki bodo formirane na osnovi realnih ekonomskih pokazateljev. Zaradi soodvisnosti obeh TOZD-ov in delovne skupnosti skupnih služb bo potrebno urediti tudi delitev ustvarjenega dohodka. Nekateri zadeve bo verjetno potrebno centralizirati (npr. investicije, vprašanje obratnih sredstev, sklad skupne porabe) seveda na osnovi planov in samoupravnih dogovorov.

Nadaljnja naloga komisije pa je, da v sodelovanju s strokovnimi službami pripravi konkretne rečitve glede organiziranja temeljnih organizacij, ki bodo zapisane v Samoupravnem sporazumu o združevanju v delovno organizacijo "Zmaj". Tovarna Zmaj bi se kot delovna organizacija v sklopu Iskre (z dvema TOZD in delovno skupnostjo skupnih služb) organizirala in registrirala s 1.1.1977.

Delavski svet je že sprejel ustrezne sklepe o nadaljevanju postopka za organiziranje TOZD v skladu z določili zakona.

Sklop delavskega sveta na podlagi poročila komisije pa glasi: "Delavski svet ugotavlja, da obstojijo vsi zakonski pogoji pod katerimi imajo delavci obrata Ljubljana in obrata Šentvid pravico in dolžnost organizirati del delovne organizacije kot temeljno organizacijo. Ta dva dela predstavljata delovno celoto, ker se da rezultat njihovega skupnega dela v delovni celoti, ki jo bodo organizirali kot temeljno organizacijo, samostojno izraziti kot vrednost v delovni organizaciji oziroma na trgu in ker lahko delavci kot temeljna samoupravna skupnost v tej delovni celoti ureničujejo svoje družbeno ekonomske in druge samoupravne pravice."

Delo na organiziranju TOZD v tovarni Zmaj se nadaljuje. V naslednjih številках našega glasila vam bomo o tem sproti informirali.

Jesen v Šentvidu. V letošnji se bo objekt oblekel v dolgo pričakovano fasado.

kako smo poslovali

KAKO SMO POSLOVALI V PRVEM POLLETJU?

V letošnjem prvem polletju je bilo v naši tovarni zaposlenih povprečno 417 delavcev, od tega v obratu Ljubljana 176 in v obratu Šentvid 111 delavcev.

V Ljubljani smo proizvedli 17,163.000 komadov baterij ali 91 % planiranih količin, v Šentvidu pa 642.000 komadov ali 83 % planiranih količin, kjer je nizek % doseganja plana na račun proizvodnje baterij tipa 2R 10, za katere je na trgu manjše povpraševanje kot pa je bilo predvideno.

Če pa primerjamo letošnjo proizvodnjo z lanskim prvim polletjem, pa vidimo, da smo letos proizvedli 22 % več baterij kot lani.

Prodali smo 15,292.000 baterij in smo dosegli planirano proizvodnjo 93 %. Nedoseganje plana gre na račun nizke prodaje v mesecu aprilu, ko so začeli veljati novi predpisi o zavarovanju plačil in so povzročili delno zastoj na tržišču. V ostalih mesecih pa je bila dosežena, oziroma presežena planirana prodaja. Lani smo v prvem polletju prodali 14.415.000 komadov baterij ali 6 % manj kot letos.

Celotni dohodek je bil dosežen v višini 50,319.000 din ali 3 % manjši od planiranega. Ko smo pokrili vse stroške poslovanja, nam je ostal dohodek v višini din 17,856.000,

iz katerega smo morali pokriti še pogodbene in zakonske obveznosti ter izplačane osebne dohodke. Tako nam je ostal ostanek dohodka v višini din 3,942.000 din, kar je več kot pa je bilo s planom predvideno. Večji ostanek dohodka smo dosegli delno na račun ekonomičnejšega poslovanja (nižjih proizvodnih stroškov), delno na račun višje produktivnosti (za 18 %) delno pa na račun nižjih zakonskih obveznosti, ki se obračunavajo na osnovi dohodka po plačani realizaciji. Gornji podatki so namreč izračunani na osnovi fakturirane realizacije, kar pomeni, da je v celotnem dohodku zajeto vse prodano blago, ne glede na to, ali je bilo v prvem polletju plačano ali ne. Znano pa je, da smo v letošnjem letu dolžni obračunavati celotni dohodek po plačani realizaciji, kar pomeni, da smemo upoštevati v celotnem dohodku le prodano blago, ki je bilo tudi plačano v prvem polletju. S tem pa se podatki bistveno spremenijo, ker zakon o zavarovanju plačil dopušča skrajni rok za poravnavo dolga za kupljeno blago 15 dni. Tako za večino prodanega blaga v drugi polovici meseca še nismo prejeli plačil celo koncem junija in te prodaje v višini din 4,365.000 nismo smeli upoštevati v polletnem periodičnem obračunu. In tako nam je ostal negativni ostanek dohodka, ugotovljen na osnovi plačane realizacije, v višini din 423.000. Predvidevamo pa, da bomo ob tričetrtletnem ob-

računu izboljšali rezultat poslovanja tudi po plačani realizaciji, saj so v ta namen že bili sprejeti ukrepi, s katerimi bomo skušali doseči, da bo ostanek nevnošen prodaje čimnižji.

V prvem polletju so se povprečno izplačani osebni dohodki povečali za 21 % v primerjavi z lanskim prvim polletjem. Tako znašajo skupni mesečni povprečni osebni dohodki din 3.523, v obratu Ljubljana din 2.990, v obratu Šentvid 2.978 in v skupnih službah ter delavnici din 4.483.

Z rezultati poslovanja v prvem polletju smo lahko zadovoljni, saj je z uveljavitvijo novih predpisov vrsta tovarn v zelo težkem položaju in temu primerno so tudi neugodni polletni rezultati poslovanja. Na poslovanje naše tovarne nova zakonska določila niso vplivala negativno, saj ugotavljamo, da je bila dosežena ugodna prodaja baterij tudi v prvih dveh mesecih drugega polletja. Od vseh nas pa je odvisno, kakšni bodo rezultati poslovanja ob koncu leta. Saj lahko bistveno pripomoremo k ugodnejšemu rezultatu z boljšim izkoristkom delovnega časa, dvigom produktivnosti in čim nižjimi stroški poslovanja, kar lahko dosežemo z varčevanjem pri vseh materialih: od izdelavnih do režijskih.

J. Glažar

ново o sistemizaciji delovnih mest

VLOGA SISTEMIZACIJE DELOVNIH MEST V ORGANIZACIJI IN KADROVSKI FUNKCIJI

Naloga ravnokar sprejetega samoupravnega sporazuma o sistemizaciji delovnih mest v naši delovni organizaciji je vsebinsko urejanje delitve dela najmanjših organizacijskih enot tj. delovnih mest, določanje vloge človeka v strukturi združenega dela, ter določanje kadrovskih zahtev do zaposlenih, ki uresničujejo funkcioniranje organizacije. Sistemizacijo smatramo lahko kot organizacijsko - kadrovskega normativ in ga moramo obravnavati s pravnega, samoupravnega, organizacijskega in kadrovskega vidika.

Pravni vidik, kot izhodišče za sistemizacijo

Sistemizacija je splošna obveznost, ki izhaja iz zakonov o medsebojnih razmerjih, o zaposlovanju in o varstvu pri delu, ter je za načrtno kadrovske delo nepogrešljiva. Sistemizacija konkretizira ustavno in zakonsko urejene neodtujljive pravice in dolžnosti delavcev pri delu z družbenimi sredstvi, ter s tem povezanimi obveznostmi in sankcijami.

Ustavne pravice nas delavcev o odločanju glede urejanja dela, prav tako pa zakonska zahteva po socialni varnosti delavcev, kakor tudi samoupravna ureditev združenega dela narekujejo, da sistemizacijo pripravimo in sprejemamo kot samoupravni sporazum.

Pri tem pa je bilo potrebno

upoštevati dinamično spremenljivost in razvoj organizacije, upoštevati je bilo treba tudi, da je postopek izdelave sistemizacije racionalen, zato ne morejo vsi zaposleni odločati o podrobnostih zunaj svojega področja dela. Zato je naš samoupravni sporazum izdelan iz:

- a) določil o delovnih mestih sprejetih kot samoupravni sporazum na zborih
- b) dinamičnega dela - priloge, to je iz podatkov, ki so pogosto spremenljivi.

Sistemizaciji pripadajoča dokumentacija s podrobnimi podatki naj bi se tekoče spreminjala, če razmere to narekujejo, zato je treba ta del sistemizacije ažurno dopolnjevati. Večje spremembe programa dela spreminjajo obliko dela, kar lahko povzroči tudi korenito spremembo v temeljni strukturi, predvsem pri podatkih o delovnih mestih. V tem primeru pa je potrebno po spremembi samoupravnega sporazuma o sistemizaciji delovnih mest.

Samoupravni vidik kot izhodišče za sistemizacijo

Naša nova ustava narekuje nov položaj in vlogo delavca pri organiziranju združenega dela v samoupravnih razmerah.

Delavec ima pravico, da "svoobodno in enakopravno z drugimi delavci v združenem delu od-

loča o svojem delu in o pogojih in rezultatih svojega dela" (15. člen). Vsakemu delavcu je zagotovljeno, da skupno in enakopravno z drugimi delavci odloča o delu in poslovanju organizacije združenega dela, ter o zadevah in sredstvih v vseh odnosih družbene reprodukcije da ureja medsebojna razmerja pri delu, odloča o dohodku, ki ga doseže v različnih oblikah združenega dela in sredstev, ter si pridobi dohodek (16. člen). Delavci v združenem delu so vzajemno odgovorni, da družbena sredstva družbeno in ekonomsko smotrno uporabljajo in jih kot materialno osnovo svojega in celotnega družbenega dela nenehno obnavljajo, povečujejo in izboljšujejo, ter svoje delovne obveznosti vestno izpolnjujejo (17. člen).

Ustava zahteva, da delavci sami urejamo razmerja na delovnem mestu in med delovnimi mesti, seveda ob upoštevanju tehnološko-tehničnih pogojev in možnosti. Dela na delovnem mestu pa so v veliki meri že vnaprej določena z delitvijo dela, s tehnično opremljenostjo delovnega mesta, z vnaprej postavljeno organizacijo, s programom dela, s planom itd. Le del je takih nalog na posameznih delovnih mestih, o katerih se je mogoče dogovarjati. Nekaj pa je tudi takih delovnih mest, na katerih delo ni vnaprej programirano in

ki dopušča večjo kreativnost, odprtost in spremenljivost. Čeprav že tehnično-tehnološki pogoji omejujejo večje dogovarjanje delavcev, imamo vsi delavci, ki smo združili sredstva in delo popolno in enakopravno pravico odločati o vseh vprašanjih svojega dela, s tem, da pa prevzamemo vso tveganje in odgovornosti dosegene in povzročene rezultate svojega dela in dela drugih delavcev.

Neodtujljiva pravica delavcev da odločamo o svojem delu in o rezultatih dela narekuje

zahtevo, da delavci sodelujemo pri odločanju v celotnem postopku pripravljanja sistemizacije, se medsebojno sporazumevati o razmerah na delovnih mestih in med delovnimi mesti, o prevzemanju delovnih nalog, pristojnosti in odgovornosti delovnega mesta.

Organizacijski vidik, kot izhodišče za sistemizacijo

Sistemizacija delovnih mest je neločljivo povezana z organizacijo združenega dela. Ob sistemizaciji delovnih mest naletimo skoraj vedno na problem pravilne organiziranosti delovne organizacije, to je, na problem opredelitve organizacije z vidika njenega razvoja, urejenosti procesov dela in delitve dela, problem racionalne oblikovanosti delovnih mest.

Z izdelavo sistemizacije naletimo na naslednje probleme:

a) v mikroorganizaciji

- neustrezna delitev dela
- neustrezno oblikovana delovna mesta
- nedefinirane naloge
- neurejene organizacijske relacije in komunikacije
- neustrezno definirane in pomanjkljive kadrovske zahteve.

b) v makroorganizaciji

- neoblikovani programski razvoj delovne enote
- neoblikovano splošno organizacijo (delitev temeljnih funkcij in oblikovanje organizacijskih enot)
- neracionalna organizacija strukture dela
- neurejene in problematične postopke dela.

Navedeni problemi se obvezno pojavljajo pri izdelavi sistemizacije, so pa za njeno kvaliteto in vrednost ključnega pomena. Brez ureditve teh problemov ni mogoče izdelati dobre, zanesljive in trdne sistemizacije delovnih mest. Rešitev zgornjih problemov pa se najbolj neugodno odraža na ljudeh, ki se težko spriznijo z mislijo, da je treba spremeniti navade, stališča ali celo spremeniti svojo vlogo s tem pa tudi načine in metode dela.

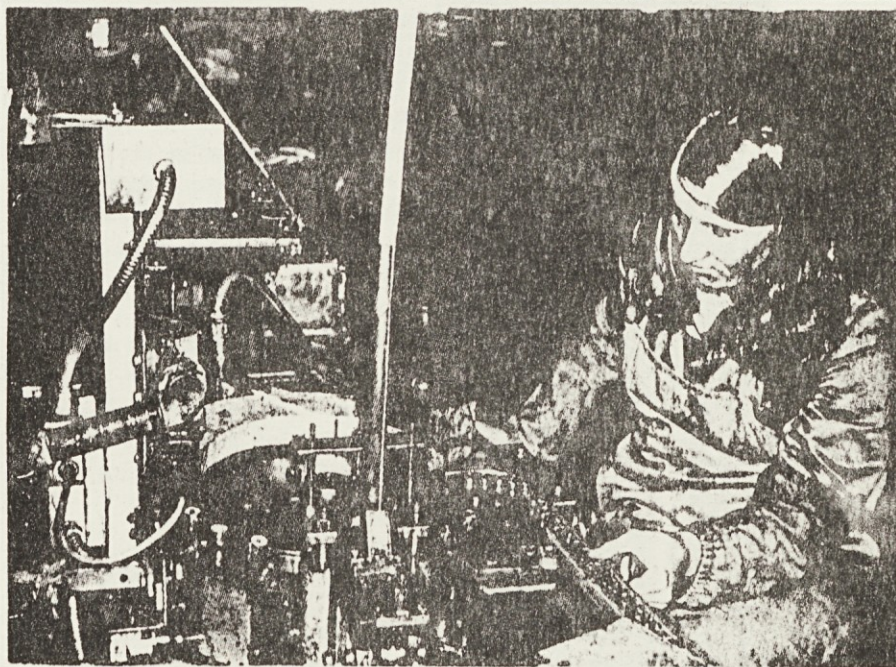
Oblikovanost organizacije, ki nanjo naletimo ob novi sistemizaciji, pa je lahko na različni stopnji organizacijske dognanosti in razvitosti. Ta je lah-

ko slaba ali dobra, verjetno pa nekje med eno ali drugo skrajnostjo. Tudi cel splet različnih organizacijskih ukrepov za izboljšanje obstoječe organizacije ne more le te temeljito izpopolniti v relativno kratkem času. Računati je le s postopnim izpopolnjevanjem in spreminjanjem organizacije. To je proces, ki lahko traja nekaj mesecev ali pa celo več let. S tem dejstvom pa se mora realno računati ob izdelavi sistemizacije.

Kadrovski vidik kot izhodišče za sistemizacijo

V zvezi z zaposlenimi mora delovna organizacija vsak dan razreševati različne kadrovske probleme. Delovna organizacija lahko uspešno rešuje kadrovske probleme, če ima dobro zasnovane temelje kadrovske politike, oblikovanje kadrovske politike pa je odvisno predvsem od sistemizacije delovnih mest, od pokazalcev dejanske strukture zaposlenih

/naslednja stran/

Iz oddelka za izdelavo baterij 2R 10. Na sliki: formiranje členov

sistemizacija

kadrov in od ugotovitve o tekoči in perspektivni kadrovske potrebi.

Na izhodiščih osnovnih pravil kadrovske politike, ki določajo, da mora biti ta načelna, usklajena s cilji poslovne politike, dolgoročna, elastična, jasno formulirana, javna in napisana, postavlja delovna organizacija na podlagi sistemizacije delovnih mest.

Oblikovanje temeljnih principov lastne kadrovske politike po kateri naj se izvaja kadrovska funkcija je predvsem definiranje dejavnosti na področju planiranja, pridobivanja, zapo-

slovanja, izobraževanja, razvoja in napredovanja, ter motiviranja in nagrajevanja kadrov, zatem varstva pri delu, socialno zdravstvenega varstva, razvijanja samoupravnih delovnih odnosov itd.

Za oblikovanje kadrovske politike v določeni organizaciji pa so pomembni trije temelji:

a)

Sistemizacija delovnih mest, ki določa kadrovske zahteve glede na stopnjo organizacijske razvitosti delovne enote, glede na vlogo človeka v samoupravno organiziranem združenem delu.

b)

Analiza kadrovske strukture zaposlenih, ki ugotavlja dejansko stanje zaposlenih kadrov v primerjavi z zahtevami sistemizacije, to je situacija kadrov v pogledu njihove dejanske strukture, uspešnosti, primernosti in novih možnosti.

c)

Analiza splošne kadrovske situacije v okolju, to je splošna in strokovna izobrazbena raven kadrov v lokalni sredini, ponudba in povpraševanje po kadrih, občinska kadrovska politika, obstoječe omrežje strokovnih šol, ukoreninjene tradicije prebivalstva, nacionalne značilnosti in ne nazadnje mednarodnega okvira, ki s socialnega vidika vpliva na delovne enote zlasti preko migracije prebivalstva in zaposlovanja v tujini.

Sistemizacija delovnih mest je torej ena od glavnih osnov kadrovske politike, na podlagi nje pa moramo graditi kadrovske normative in izvajati kadrovske postopke.

Če naj bi bila sistemizacija trdna podlaga kadrovske funkciji, potem mora biti uporabna zlasti za kadrovske namene, ki jih prikazuje shema.

Namen in uporabnost sistemizacije delovnih mest

a) v OZD

- informiranje o strukturi delovnih mest
- planiranje kadrov
- planiranje izobraževanja
- zaposlovanje (razpis, sprejemni postopek)
- izobraževanje (profili poklicev, programiranje izobraževanja)
- napredovanje
- delitev dohodka (vrednotenje dela in delovnih mest)
- zdravstveno in socialno varstvo (normativi za invalide itd.)
- varstvo pri delu (varstveni profil delovnih mest)
- razvijanje samoupravnih odnosov
- pravno urejanje medsebojnih delovnih razmerij
- kadrovske analize

b) zunaj OZD

- nomenklatura poklicev
- planiranje kadrov v občini, republiki
- poklicne slike za usmerjanje v poklice
- razne raziskave, študije, načrti (npr. zahteve po kadrih po regijah in panogah, študije poklicev, omrežje šol, usmerjanje, štipendiranje kadrov itd.).

Določanje kadrovskih elementov sistemizacije je ena najbolj kočljivih faz pri izdelavi sistemizacije, pri tem pa mora biti dovolj strokovnosti, da se lahko upremo morebitnim subjektivnim ali osebnim gledanjem in zakoreninjenim stališčem o posameznih delovnih mestih. Pri določanju teh predlogov o delovnih mestih je potrebno, da delavci sodelujemo, vendar s primerno stopnjo samoupravne zrelosti, ki preprečuje, da bi bila delovna mesta "osebno pobarvana".

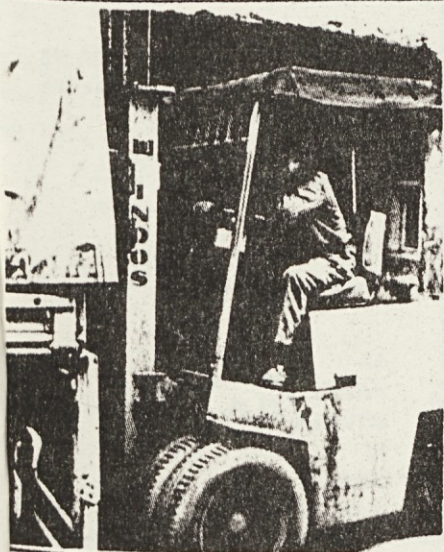
"Etancanje" polizdelkov v čentvidu

Stalno izpopolnjevanje sistemizacije

Pri oblikovanju se stremi za tem, da bi bila trden normativ za kadrovske ukrepanje, hkrati pa dinamična tvorba, ki se prilagaja utripu organizacije dela in razvoja. Zato je razdeljena na dva dela: temeljni del ali samoupravni sporazum in dokumentacijo (dinamični del) sistemizacije, ki naj se stalno ažurira glede na spremembe (dopolnjevanje opisov, glede na spremembe na delovnih mestih itd.).

Vse to spremljanje in dopolnjevanje podatkov se nanaša le na manjše spremembe, pravzaprav na manj pomembne dopolnitve v dokumentaciji ki še ne zahteva spreminjanje samoupravnega sporazuma o sistemizaciji delovnih mest. Ob vseh spremembah, ki se nanašajo na drugačno prerazporeditev delovnih področij, preoblikovanje delovnih mest, večje organizacijske spremembe, bistveno spreminjanje organigrama delovnih mest, pa je treba sistemizacijo korigirati v njenem jedru. To pa narekuje tudi njeno ponovno sestavljanje in obnovev postopka za spreminjanje.

Aleš Smrdel

osebni dohodki

Rok 15.6.1976 določen s sporazumom za spremembo metode vrednotenja delovnih mest je potekel. Samoupravna strokovna komisija imenovana od delavskega sveta sestavljena iz osemnajstih članov iz posameznih delovnih skupin se je sestajala tudi med dopusti, delo je od začetka bilo predvsem seznanjalnega značaja z določili samoupravnega sporazuma elektrokovinske industrije Slovenije in delom, ki ga je opravila prva komisija. Delo je vsled neseznanjenosti vseh članov komisije z eksterinimi določili o delitvi osebne dohodka večkrat potekalo v jalovo smer. Vsled težkega dogovarjanja se je formirala delovna skupina komisije, ki je pripravljala predloge po načelnih zaključkih komisije. Bilo je izdelanih več variant:

- 100 % upoštevanje želja delovnih skupin
- 100 % upoštevanje samoupravnega sporazuma elektrokovinske industrije Slovenije.

Vašed prevelikih odstopanj v negativno ali pozitivno, tako pri masi za osebne dohodke, kot pri samih osebnih dohodkih delavcev po eni ali drugi varianti, se je oba predloga delno opustilo.

In kje smo danes? Komisija je pripravila nov predlog, ki naj bi bil sprejemljiv za vse člane kolektiva s tem, da se za vsa delovna mesta upošteva samoupravni sporazum elektrokovinske industrije in zavestno korigira nekatera delovna mesta od samo-

upravnega sporazuma elektrokovinske industrije vašed dosedaj višjega osebnega dohodka na nekaterih delovnih mestih.

Torej do konca meseca septembra upajmo, da bo pripravljen predlog sprejemljiv za vse nas in vpeljan v življenje s 1. oktobrom.

Aleš Smrdel

Tik pred zaključkom redakcije pa smo sprejeli vest, da no 23. septembra razpravljali na gornjo temo izvršni odbor osnovne organizacije sindikata, za tem razširjena samoupravno-strokovna komisija in končno še delavski svet, katerega končni sklep je, da se predlog, ki ga je pripravila komisija posreduje v javno obravnavo delovnim skupinam. Javna obravnava in sprejem morata biti izvedena do 1.10.76. Strokovna služba pripravi za javno obravnavo pregled osebnih dohodkov po prejšnji metodi v primerjavi z vrednotenjem po novi metodi (predlog novih osebnih dohodkov) brez dodatkov.

K.M.

NAJNIŽJI O D

Po predlogu novega vrednotenja delovnih mest naj bi bil najnižji osebni dohodek v Zmaju /brez dodatkov/ 2.380,00 din. Zdaj je 2.076,90 din /brez dodatkov/ pri normalnem poslovanju podjetja.

SAMOPRISPEVEK

76

"Jutri bo prepozno za pomoč otrokom sedanjosti. Kajti otroci današnjega dne so jutri odrasli ljudje." Tako je dejal pred leti zdaj že pokojni takratni generalni sekretar Organizacije Združenih narodov U Tant. Ta njegovo misel smo vpletali v razprave o samoprispevku občanov za izgradnjo šol in vzgojno varstvenih ustanov, katerih rezultat je bil nadvse uspešen na referendumu 21. novembra 1971.

Pred petimi leti, 5. novembra je bil v Zmajevih proizvodnih prostorih zbor delovne skupnosti zaradi razprave o samoprispevku. Tudi letos bo nekako ob tem času. Le da smo takrat govorili le o načrtih, letos pa k novim načrtom lahko dodamo že rezultate takratnega referenduma, ki se bo letos ponovil 21. novembra, natanko po 5 letih.

Vedeti je namreč treba, da med vsemi mesti v Sloveniji narašča prebivalstvo v Ljubljani najhitreje, saj se je od leta 1948 več kot podvojilo, s tem pa so se povečale potrebe po objektih družbenega standarda. Vedno več Ljubljancev je zaposlenih in med njimi je skoraj polovica žensk. Pri tem pa se upoštevamo, da se stanovanjske soseske v posameznih občinah izredno naglo širijo.

Do sedaj doseženi uspehi so tolikšni, da si težko zamišljamo, s kakšnimi težavami bi se danes ukvarjali na podro-

čju vzgoje in varstva otrok, če se pred petimi leti ne bi odločili za samoprispevek.

Življenje pa nezadržno teče dalje in pred nas postavlja nove probleme, katerim smo nadeli značaj. To pomeni, da poleg varstva in vzgoje mislimo tudi na zdravstvo in skrb za starejše občane. Saj predlog programa za objekte iz podaljšane samoprispevka v Ljubljani zajema gradnjo 49 objektov.

To pomeni 19 vrtcev za 2.400 otrok, 19 osnovnih šol s 180 učilnicami za 4.500 otrok, 5 zdravstvenih domov oziroma ambulant ter 4 domove za upokojence.

Z 1,5 odstotnim samoprispevkom bi zbrali 62 odstotkov vseh sredstev za uresničitev programa, drugo naj bi prispevale Samoupravne interesne skupnosti otroškega varstva, zdravstvenega varstva, pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter stanovanjske skupnosti.

Kot je že navedeno, je novi program dovolj raznovrsten, da naša odločitev na referendumu ne bo težka, saj bo sleherni izmed nas našel korist v rezultatih, če se bo s svojim glasom DA vključil v solidarnostno akcijo 21. novembra letos. S tem mu bo dana večja možnost vključevanja svojih otrok ali vnukov v vrtce, šole, občutil bo izboljšanje zdravstvenih storitev osnovne zdravstvene službe, ki je v Ljubljani skrajno nezadovoljiva. Prav tako bi

se povečale kapacitete v domovih za ostarele občane. Znano je, da danes biva v domovih le 3 odstotke občanov medtem, ko jih v razvitem svetu biva 7 odstotkov.

Nedvomno bo in mora tudi letošnji referendum uspeti v celoti, kajti naša solidarnost se je že izkazala takrat, ko nismo imeli še nikakršnih rezultatov. Danes pa lahko že trdimo, na osnovi znanih podatkov, da je bilo leta 1971 vključenih v otroško varstvo 6.391 otrok, danes pa jih je že 11.741 ali 43 odstotkov vseh otrok v Ljubljani.

Zato bomo glasovali ZA in zato čez pet let ne bo le 43 odstotkov ampak 55 - 58 odstotkov vseh otrok v Ljubljani vključenih v vzgojno varstvene ustanove.

Naša skrb za prihodnji rod se bo manifestirala 21. novembra na referendumu.

Dolžni smo reči DA.

My

da - ne

TO SMO - VASI SMO

Vsak delavec in upokojenec bo ob izplačilu osebnega dohodka med 10. oktobrom in 10. novembrom dobil pismo, v katerem bo zahvala, ker je prispeval sredstva iz svojega OD za gradnjo 50 objektov iz samoprispevka (25 šol in 25 vrtcev). Dobil bo tudi značko prvega samoprispevka.

Prebivalstvo v Ljubljani vsako leto naraste za 5.000 do 5.500 ljudi. Zaposlenost pa se letno dviguje za 3,5 odstotka.

Iz samoprispevka II. so predvideni štirje domovi za ostarele občane in sicer dom upokojencev v krajevni skupnosti Posavje z 212 ležišči, dom upokojencev v Mostah z 200 ležišči, dom upokojencev v Šiški z 228 ležišči in dom upokojencev v krajevni skupnosti Kolesija z 200 ležišči.

V Ljubljani je kar 12 odstotkov prebivalcev starih več kot 60 let.

ZA
ZDRAV
RAZVOJ
IN
SREČNO
OTROŠTVO

Občani z nižjimi osebnimi dohodki bodo kot tudi doslej oproščeni plačevanja samoprispevka. Zavezancem pa se prispevani znesek ne upošteva pri odmeri davka na osebni dohodek.

Letno zapusti vzgojno varstvene organizacije približno 2.000 otrok zaradi vstopa v osnovno šolo.

Število odklonjenih otrok v vrtce raste iz leta v leto. Lani je bilo odklonjenih 4.709 otrok.

Zbral in priredil
My

AKCIJSKI ODBOR

Na sestanku izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata v Zmaju je bil 14. septembra 1976 imenovan osemčlanski akcijski odbor za vodenje priprav na referendum o samoprispevku II. v Ljubljani, ki bo 21. novembra letos.

Sestav odbora je:

predsednik: Jakomin Milan
predsednik OO sindikata

namestnik: Alibegovič Fadil
sekretar OOKK

tajnik: Kocman Marija
namestnik sekretarja OOKK

član: Petavs Maksimiljan
predsednik mladinske organizacije

član: Kranjac Zdenko
predsednik delavskega sveta

član: Lendero Franc
predsednik konference delegacij

član: Jež Zdravko
vodja splošne delegacije

član: Mayer Marijan
urednik internega glasila.

Mamica in očka delata v tovalni, mi pa se lepo glamo v vltcu

Posojilo za ceste — varnejša vožnja

V Zmaju smo z vpisovanjem posojila za ceste začeli s 15. junijem letos. Pred tem je stekla obširna razprava in akcija o namenu s posojilom zbranih sredstev, o čemer smo obširneje pisali v junijski številki glasila.

Vendar pa akcija še ni zaključena. Danes lahko ugotavljamo, da je bila solidno uspešna, vendar rezultat ni zadovoljiv. O vsem tem so v Zmaju razpravljali na razširjenem sestanku izvršnega odbora sindikalne organizacije dne 14. septembra in ugotovili, da je bilo do tega dne od skupno 308 zaposlenih v Ljubljani 257 vpisnikov, kar je v tem času predstavljalo 83,44 odstotkov udeležencev - vpisnikov za posojilo za ceste. Res je, da je odstotek v znesku večji in predstavlja 92,10 % oziroma 451,900 dinarjev, če vzamemo povprečni osebni dohodek iz leta 1975, ki je bil 3.186 dinarjev oziroma 50 % od tega zneska, še vedno ne moremo biti zadovoljni. Na tem sestanku je bil posredovan seznam 51 delavcev, ki niso vpisali posojila in od katerih so trije delavci bili oproščeni. Vsi ostali, tako je bilo

NE IZOGNI SE ! TI DRUŽBI
DRUŽBA TEBI ...

slišati, imajo čas vpisati posojilo do 15. oktobra letos.

Razprava o posojilu in "nevpi-sanih" je potekala zelo aktivno in slišati je bilo precej kritičnih pripomb, iz katere bi opazovalec lahko izluščil osnovno temo: koliko je posameznik pripravljen nuditi družbi (čeprav gre samo za posojilo) in koliko od družbe pričakuje ali celo zahteva.

Res je, da za primere takšnih odstopanj od družbenih akcij sankcij ni in jih tudi nihče brez meril ne more izvajati. Vendar pa - kot je menila večina prisotnih - nastaja veliko vprašanje o zrelosti naših samoupravljalcev, posebno še zelo aktivnih, ki so v tem primeru odstopili s programirane poti.

Kljub gornji, dokaj kritični ugotovitvi pa je treba upoštevati še to, da je zadnji rok za vpis posojila za ceste 15. oktober, kar je še vedno čas, da se nas čim večje število zaposlenih v Zmaju vključi v to izredno pomembno družbeno akcijo, katere rezul-

tate bomo uživali vsi - do slehernega posameznika.

Zato: še je čas, da se vključiš v akcijo večine. - NAJ SE NIHČE NE IZOGNE ...!

O končnih rezultatih, to je o številu vpisnikov, znesku in še marsičem v zvezi z vpisovanjem posojila za ceste bomo poročali v naslednjem glasilu, ko bo akcija zaključena in bodo znani točni podatki.

My

prispevajmo za boljše ceste, za večjo varnost na naših cestah, za hitrejši razvoj vsakega kraja

protestiramo

Protestno zborovanje mladih
ISKRE in Ljubljanske banke

Okrog 2.000 mladih ljudi v organizaciji koordinacijskih svetov Zveze socialistične mladine Slovenije ZP Iskra in Ljubljanske banke, se je zbralo na Trgu revolucije na protestnem zborovanju za pravice Koroških Slovencev in Gradiščanskih Hrvatov. Na tem protestnem zborovanju so sodelovali tudi mladinci naše tovarne. Z zborovanja so poslali protestno pismo avstrijskemu generalnemu konzulu v Jugoslaviji.

Brutalna gesta avstrijske policije proti slovensko govoreči narodnostni manjšini na Koroškem, dogodki v Škocjanu in podobni, so logična posledica novih avstrijskih zakonov o nacionalnih manjšinah in posebnem preštevanju letih. To dokazuje, da je avstrijska vlada kapitulirala pred silami, ki predstavljajo najhujšo ideologijo zgodovine človeštva.

Ali so se ti ljudje v preteklosti tako malo naučili? Zakaj za Koroške Slovence veljajo pravila, ki so v nasprotju s 7. členom avstrijske državne pogodbe?

"Ne moremo mirno gledati početja avstrijskih oblasti, ki ne upoštevajo osnovnih človeških pravic, hkrati pa dopuščajo ponovno oživiljanje nacizma. Naši sosede žal pozabljajo, da zatirajo naše manjšine na zemlji naših narodov in na zemlji, kjer je bilo prelite

veliko naše krvi tudi za osvoboditev sedanje Avstrije izpod nacizma," je med drugim poudarila v svojem govoru organizacijska sekretarka KK ZSMS ZP Iskra Glavan Marina.

"Omenjena ravnanja in zakoni so poskus enostranske revizije državne pogodbe in je njihova vsebina nezadovoljiva v primerjavi z jasnimi določili člena 7. Ozračje v katerem se to dogaja je čedalje manj naklonjeno urejevanju manjšinskega vprašanja, pri vplivanju na ta neugoden razvoj pa je mogoče zaznati celo udeležbo vrhnjih državnih uradnih osebnosti, je vse bolj

neprijazno Koroškim Slovincem in Gradiščanskim Hrvatom. V samem poteku nastopajo avstrijske uradne osebnosti celo z zagovorom denacionalizacije, z raznimi teorijami, ki vse pomenijo že neposredno podporo tistim grupam in ideologiji, ki odkrito nastopa z narodno nestrpnostjo. Vse to teži neposredno h kulturnemu genocidu ali etnocitu obeh drugonarodnih skupnosti - Koroških Slovencev in Gradiščanskih Hrvatov", je v svojem govoru poudaril sekretar KK ZSMS Ljubljanske banke.

Delovni ljudje, še posebno pa mladi, ZP Iskra in Ljubljanske banke najodločneje protestiramo proti nasilnemu in nedopustnemu ravnanju avstrijske vlade, ki dopušča brutalno ravnanje s pripadniki slovenske in hrvatske manjšine na Koroškem.

Maks Petavs

Preštevanje Koroških Slovencev, šovinistični in nacistični izgredi, zatiranje naše narodnostne skupnosti na Koroškem, vse to je povod za naše Jugoslovanske proteste, ki so izredno aktivni in množični v zadnjem obdobju. Gornja slika predstavlja še vedno aktualno temo, čeprav je bila posneta 24. oktobra leta 1972, ko smo se zbirali na Zmajevem dvorišču, od koder smo krenili na tedanji Trg revolucije, na katerem smo prisostvovali množičnemu protestnemu zborovanju (Arhiv NAŠ GLAS).

jubilej dela mladine

30 LET MLADINSKIH DELOVNIH AKCIJ

Mladinske delovne akcije in brigade imajo svoj začetek v narodnoosvobodilni borbi. Mladi, ki se niso mogli vključiti v borbene enote, so se organizirali v delovne enote, brigade in tako poleg enote boja odprli še fronto dela.

Prve delovne akcije so bile v Užiški republiki, prvi republik v zaslužnji Evropi. Ljudje so bili lačni, zato so se mladi odločili za obiranje koruze. Dne 4. oktobra 1941. leta je 150 fantov in deklet 14 dni obiralo koruzo in tako pomagalo pri premagovanju težav mlade republike.

Domovina je bila po vojni popolnoma uničena. Treba jo je bilo obnoviti. Mladi, polni poleta, vztrajnosti in socialistične zavesti, so hoteli dokazati, da zmorejo tudi to. "Dajte nam delo!" so zahtevali. Odločili so se za akcijo Brčko - Banoviči. Akcija se je začela 1. maja in do 7. novembra 1946 je več kot 6.200 brigadirjev zgradilo 90 km proge. Plan so izpolnili 22 dni pred rokom. To je bil za mladino in za celo Jugoslavijo velik uspeh.

Nato so se akcije vrstile druga za drugo po celi domovini.

Tovariš Tito je na VI. kongresu Narodne mladine Jugoslavije dal mladim nalogo, da zgradijo mladinsko cesto Bratstva in Enotnosti od Ljubljane do Djevdjelije. Cesta je bila svečano odprta 20. novembra 1963, gradilo jo je pol milijona mla-

dih in jo zgradili v dobrih osmih letih.

Akcije so se nadaljevale: Jadranska magistrala, zvezne, republiške in lokalne akcije. V teh akcijah so mladi pridobili veliko, največ, kar se sploh da pridobiti.

Nekaj zadnjih let je vladalo zatišje, prevladalo je mnenje da med mladimi ni zanimanja za akcije, da niso rentabilne...

Mladi pa nismo odnehali. Tako se je začelo novo obdobje akcij: Sava, Banja Luka, Džerdap, Sutjeska, Morava, Beograd-Bor, Niš, Kozjansko in še in še. Nekaterih imen pozneje ni več, prihajajo nova.

In mladi? Vedno več se jih udeležuje akcij. Privlači jih: tovarištvo, solidarnost, bratstvo in enotnost, spoznanje novih krajev in ljudi... To niso le

besede, v akcijah postajajo resničnost.

Za nami je danes veliko število prog, cest, mostov, predorov in tovarn, ki so rezultat dela, velikega odrekovanja in neprepanih noči mnogih generacij mladih.

Mladinske delovne akcije so bile in so še vedno pomembne za družbeni in ekonomski razvoj naše države, še posebno za mlade generacije. Na njih se je učilo in delalo od abecede do diplom in kvalifikacij. Kuje se bratstvo in edinstvo, negujejo se tradicije NOB, vzgajajo se generacije v duhu idej socialistične samoupravnega družbe.

Mladinske delovne akcije so bile in bodo ostale velika šola bodočih samoupravljalcev, čvrsto prepričanih v pravilno politiko Zveze komunistov Jugoslavije in tovariša TITA.

Mi, današnja mlada generacija ne želimo prekiniti tridesetletne svojevrstne borbe graditve socialistične samoupravne Jugoslavije.

Maks Petavs

Prihod v Šentjernej ob dnevu ISKRE in dnevu borca 4. julija letos.

fluktuacija

GIBANJE DELOVNE SILE V I. POLLETJU 1976

V I. polletju letošnjega leta je prišlo 31 novih delavcev ali 7,43 % od skupnega števila zapo-

slenih, odšlo pa je 29 delavcev ali 6,95 %.

Primerjava z lanskim letom:

	1975	1976
odhodi	19 delavcev - 4,69 %	29 delavcev - 6,95 %
prihodi	19 delavcev - 4,69 %	31 delavcev - 7,43 %
fluktuacija	4,69 %	6,95 %

Vzroki odhodov v letu 1976

Meseci	Spora- zumno	Na last- no željo	Upoko- jitev	Kršitev del.obv.	Del.č. za DC	v poskus dobi	Prem.iz Sentvida	Rehabi- litacije	Smrt	SKUPAJ
Januar		7	2	1						10
Februar	1	1	1							3
Marec	1	3	1							5
April		1	1							2
Maj	4				1	1	1			7
Junij	1				1					2
SKUPAJ	7	12	5	1	2	1	1			29
1975	5	10	2	-	-	-	-	1	1	19

Pregled fluktuacije v I. polletju 1976 po kvalifikacijskih strukturah

Mes. 1976	Priš.	Ddšl.	+				-											
			VS	VŠ	SS	NS	VKV	KV	PK	NK	VS	VŠ	SS	NS	VKV	KV	PK	NK
Jan. 415	8	10			1			3	3	1						1	9	
Feb. 417	5	3							4	1			1			1	1	
Mar. 416	6	5			1			1	4		1		1				3	
Apr. 420	5	2			1				2	2			1	1				
Maj 418	5	7			1			1	2	1			2				5	
Jun. 418	2	2			1				1								2	
SKUP.	31	29			5			5	16	5	1		5	1		2	20	

Povprečno število zaposle-
nih v I. polletju 1975 je
405 delavcev, v 1976 pa
417 delavcev. Število zapo-
slenih se je povečalo za 2,96%,
s tem seveda vzporedno tudi
stopnja fluktuacije. Glede na
intenzivnost fluktuacije v
letu 1975 se je le-ta povečala
v letošnjem letu za 2,26 %.
Številke so še vedno v okvirih
ki veljajo za zmerne, vendar se
je fluktuacija le nekoliko
dvignila. Ker pa je najviš-
ja stopnja fluktuacije v me-
secu septembru (po izkušnjah
v vseh letih dosedaj), lahko
pričakujemo, da bo v letošnjem
letu še porasla (na primer za
celo leto 1975 je bila stop-
nja fluktuacije 12,92 %).

Če od skupnega števila odhodov
odštejemo prenehanja, na kate-
ra ne moremo vplivati (v leto-
šnjem letu 5) je fluktuacija
5,75 % (lansko leto 3,70 %).

Letos se je kvalifikacijska
struktura po odhodih dvignila
v primerjavi z lanskim letom,
kljub temu je še vedno največ
odhodov delavcev iz neposredne
proizvodnje, to je polkvali-
ficiranih delavcev, kar je
glede na značaj dela razum-
ljivo.

KAKO SE RAZŠIRITI

Na vseh krajih nam že primanj-
kuje prostora. To je vsem nam
znano že dolga leta. V zadnjem
času se s tem problemom ukvarja
služba vzdrževanja, ki bi si
rada pridobila dva prostora
in sicer za orodjarno in bru-
silne stroje. Toda, kam prese-
liti mizabsko delavnico in elek-
tričarsko delavnico?

V tem trenutku še nismo zvedeli
za rešitev. Ur.

izostanki z dela

KARAKTERISTIKE IZOSTAJANJA Z DELA ZARADI BOLEZNI, PORODNIŠKIH DOPUSTOV IN NESREČ V TOVARNI ZMAJ ZA APRIL, MAJ IN JUNIJ 1976

Odstotek izgubljenih delovnih dni za obrat Šentvid pri Stični

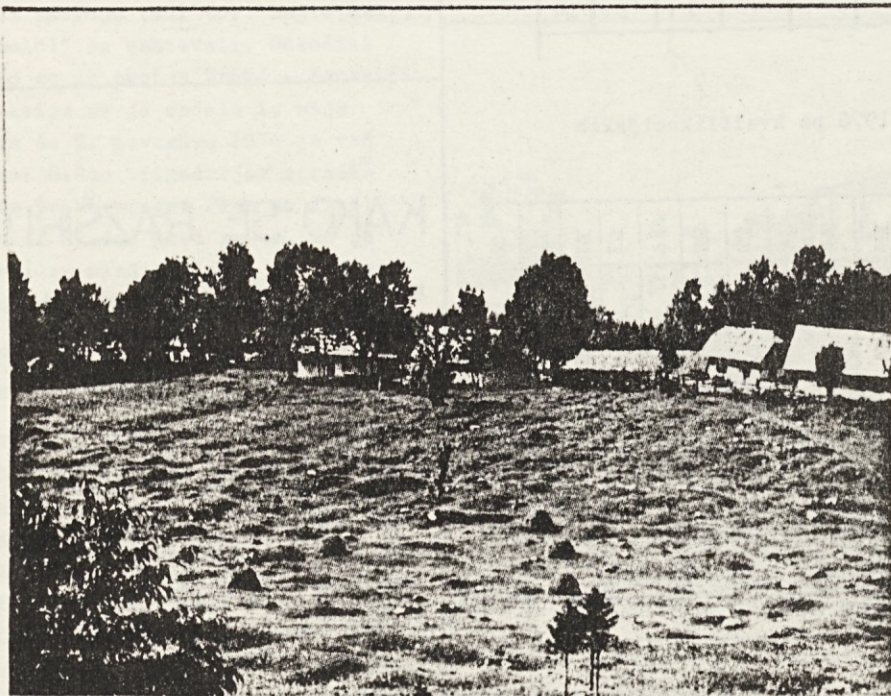
	V breme del.org.	V breme socialnega zavarovanja					Skupaj 2+3+4+5	Skupaj 1+2+3+4+5+6
	Bol.do 30 dni	Nesr.	Nega in sprem.	Bol.in nes.nad 30 dni	4 urni delav. noseč.	4 urni delav. bolezn.		
IV.	4,44	-	0,29	3,01	0,46	1,87	5,63	10,7
V.	1,90	2,25	0,51	0,99	0,49	-	4,24	6,14
VI.	1,26	3,04	1,02	1,50	-	-	5,56	6,82

Odstotek izgubljenih delovnih dni za obrat Ljubljana

	V breme del.org.	V breme socialnega zavarovanja					Skupaj 2+3+4+5	Skupaj 1+2+3+4+5+6
	Bol.do 30 dni	Nesr.	Nega in sprem.	Bol.in nes.nad 30 dni	4urni delav. noseč.	4urni delav. bolezn.		
IV	7,19	3,98	0,65	4,68	0,29	0,06	9,66	16,85
V	5,67	3,37	0,32	5,32	0,30	0,41	9,72	15,39
VI	4,27	2,70	0,44	4,49	0,27	0,27	8,17	12,44

V opazovanem obdobju je bil naj-večji odstotek izostankov zara-di bolezni v mesecu aprilu in to 4,44 % v breme delovne or-ganizacije, kar pa je za 0,65 % manj kot v letu 1975. Znatno pa se je zmanjšal izostanek v mesecu maju in juniju, ko je bila v Šentvidu pri Stični us-tanovljena laična kontrola bolniškega staleža, v maju se je zmanjšal za 1,33 % iz leta 1975 in v juniju za 4,48 %. Ravno tako tudi bolniški sta-lež v breme zdravstvenega za-varovanja ni visok, saj is-stopa 3,04 % v mesecu juniju edinole porodniški dopust, kar pa je normalno. Tako se je zmanjšal stalež iz leta 1975 v breme organizacije in v breme socialnega zavarovanja v aprilu 1975 je bil 14,16 % na 10,07 % v letu 1975, kar je za 4,09 % manj. V maju iz 12,10% v 1975 na 6,14 % v 1976, kar je za 5,96 % in v juniju iz 13,00 % v letu 1975 na 6,82 % v letu 1976, kar je za 6,18 % manj. Ravno tako je dogovorje-no z zdravstveno službo v Ivan-čni gorici da stalež za nekaj dni ni zaželen ter je podan seznam tistih, ki so vsak me-sec po nekaj dni v bolniškem staležu. Lahko rečemo, da je to velik uspeh zdravstvene slu-žbe, kot tudi laične kontrole bolniškega staleža.

Odstotek izgubljenih dni v breme organizacije je v opazo-vanem obdobju narasel iz leta 1975 iz 2,54 % na 7,19 % v letu 1976 kar je za 4,65 % več. Vzrok za to so prehladna obo-

Uskovnica, planinski kraj let-nega oddiha tudi letos za delav-ce Zmaja.

lenja, saj vemo, da je cela Slovenija zaradi prehladnih obolenj ostajala doma. V mesecu maju je % izostanka tudi za 2,97 % večji kot v lanskem letu. V juniju pa je odstotek izostankov padel iz 7,88 % v letu 1975 na 4,27 % v letu 1976, kar je za 3,61 % manj kot v lanskem letu. Zelo velik in zaskrbljujoč odstotek izostankov pa je v breme socialnega zavarovanja in to boleznin

nad 30 dni, april 4,68 %, v maju 5,32 % in v juniju 4,96 %. Vemo, da je v proizvodnem sektorju veliko delavcev odso-tnih zaradi kroničnih obolenj, saj smo imeli v letošnjem letu kar 16 delavcev, ki jih ni na delo že celo polletje.

V skupnih službah se odstotek izostankov zaradi bolezni zmanjšuje, saj se je v aprilu zmanjšal za 3,89 %, v maju za 6,90 % in v juniju za 1,90 % napram lanskemu letu. Prognoza je ugodna.

V aprilu je odstotek izostanka večji za 0,86 % kot v lanskem letu. To je zaradi kroničnih obolenj v proizvodnem sektorju. V maju je odstotek izostankov manjši za 1,13 % in v juniju za 2,29 % kot v letu 1975. Vsekakor je v Ljubljani še vedno potrebna stalna kontrola bolniškega staleža, da se stalež v breme organizacije bolj zmanjša.

S.O.B.

Odstotek izgubljenih delovnih dni v skupnih službah in vzdrževanju

	V breme del.org.	V breme socialnega zavarovanja					Skupaj 2+3+4+5	Skupaj 1+2+3+4+5+6
	Bol.do 30 dni	Nesr.	Nega in sprem.	Bol.in nes.nad 30 dni	4 urni delav. noseč.	4 urni delav. bolezn.		
IV	4,17	1,06	0,84	2,71	0,40	0,40	5,01	9,18
V	1,07	1,61	0,40	1,73	-	0,05	3,79	4,86
VI	2,65	1,46	0,23	0,73	-	0,36	2,72	5,37

Odstotek izgubljenih delovnih dni za podjetje skupaj

	V breme del.org.	V breme socialnega zavarovanja					Skupaj 2+3+4+5	Skupaj 1+2+3+4+5+6
	Bol.do 30 dni	Nesr.	Nega in sprem.	Bol.in nes.nad 30 dni	4 urni delav. noseč.	4 urni delav. bolezn.		
IV	6,03	2,01	0,61	3,62	0,37	0,65	7,26	13,89
V	3,25	2,52	0,68	3,07	0,26	0,19	6,72	9,97
VI	2,97	2,40	0,53	2,52	0,11	0,28	5,84	8,81

PROBLEM ŠOFERJEV

Malico v naši jedilnici začnejo deliti ob 9. uri. Določene izmene se vrstijo v polurnem časovnem presledku. To pa ne more veljati za naše šoferje, ki imajo specifičen raspored dela oziroma voženj in se pogosto dogaja, da z največjo težavo "ulovijo" malico. Zato, kot je bilo slišati, se zavzemajo za bone, da bi se lahko hranili po lastni možnosti prostega časa kjerkoli na terenu. Ur.

Število zaposlenih

Proizvodni sektor Ljubljana

moških 67

žensk 132

Skupaj 199

Obrat Šentvid

moških 32

žensk 83

Skupaj 115

Skupne službe

moških 55

žensk 54

Skupaj 109

Dne 31. avgusta 1976 je bilo v tovarni ZMAJ zaposlenih 423 delavcev, od tega 154 moških in 269 žensk.

Priložnostni nagovor Bojana Primožiča našim šoferjem ob njihovem prazniku

o z m o z a

Morda ni vsem poznano, kako temeljito so se strokovnjaki iz japonskega baterijskega giganta "Matsushita" v Osaki dolgo vrsto let s sistematičnimi raziskavami in razvojnim delom trudili, da bi izboljšali sestavo nanosov na elektrolitski papir. Številne reference tudi drugih japonskih tovarn (Hitachi Maxell, Toshiba, Fuji Denka, Toyo-Mitsubishi, Yuasa, Tekasago, Yai) in nekaterih proizvajalcev osnovnih surovin za primarne baterije (Mitsui, Tekkosha, Toyo Soda), ki jih najdemo v strokovnih redijah in zbornikih raznih mednarodnih posvetovanj iz te problematike, kažejo da so se raziskave začele že pred letom 1957. V delo so se vključili poleg baterijašev tudi strokovnjaki za modificirane celuloze, proteine, kemijo škroba, polimere in plastične mase. Preverili so obstojnosti zlasti škroba in polimeriziranih oblik z epiklorhidrinom ali formalinom v različnih koncentracijah raztopin cinkovega klorida, pri različnih stopnjah pH, ki se javljajo v iztrošenih Leclanche baterijah ali pri različnih vrstah električnih obremenitev. Tako se je med Japonci T. Shimizu specializiral za kemijsko obdelavo škroba z zamreženjem oz. polimerizacijo, kar daje večjo obstojnost v razmeroma kislih $ZnCl_2$ raztopinah in omogoča daljše skladiščenje baterij. Drugi strokovnjaki, npr. T. Takahashi, K. Sasaki so določili temperature geliranja teh produktov. Nato so nastopile

močne skupine baterijskih strokovnjakov, pri Matsushita so to dr. Jun Watanabe s sodelavci Akira Ohta, Ryohei Furumi, I. Kubo, S. Yamamoto itd. Primerjali so rezultate številnih testov izdelanih vzorcev baterij iz najrazličnejših nanosov na papirje in po več letih dela prišli do vedno boljših rezultatov. Kakor je navada, se takšni dosežki oz. spoznanja zaščitijo v lastni pa tudi v drugih državah s patenti. Tako najdemo med številnimi patenti firme Matsushita npr. v Veliki Britaniji naslednje, ki se nanašajo predvsem na izboljšave pri separatorjih oz. nam bolj znanim elektrolitskim papirjem. Patentne specifikacije nosijo naslove "Suhi členi" oz. "Izboljšave pri in v zvezi s suhimi členi".

Štev. patenta	Datum prijave	Datum objave
1289340	28.10.1969	13.9.1972
1275825	24.7.1969	24.5.1972
1274101	5.8.1969	10.5.1972

Dober elektrolitski papir mora namreč dobro nalegati na sloj cinka, omogočati mora dobro prevodnost cinkovih ionov tudi pod velikimi obremenitvami baterije, zmanjšati mora samopraznitve in korozijo cinka, preprečevati mora iztok elektrolita, ustrezati mora zahtevam avtomatizacije proizvodnje baterij itd. Do sličnih rezultatov so prišli tudi drugi proizvajalci baterij, v Evropi npr. S.A.F.T. (Brit.Pat. 1276036) oz. Varta

AG (Brit.Pat. 1221392) in sicer eni z uporabo modificiranih škrobov, drugi pa z izbirami številnih kombinacij raznih polimerov in plastičnih mas za premaze natronskega papirja. Poudariti pa moramo, da imajo Japonci glede temeljitosti raziskav prvo mesto pa tudi časovno je skoraj desetletje prednosti. Danes nudijo svetovnemu trgu 7 različnih vrst elektrolitskih papirjev za baterije Leclanche v skoraj neomejenih množinah dobav v standardnih kolutih. Seveda so se jim vloženi stroški v raziskave in razvoj že večkratno povrnili.

Omeniti pa moramo še neki naravni pojav, ki mu menda ne najdemo domačega izraza, zato je v rabi kar mednarodno ime "ozmoza". To je pojav, da se v raztopinah z različnimi koncentracijami topljenca vrši skozi polpropustne membrane transport topila, ki naj poskuša čim bolj izravnati koncentraciji. Znan pojav iz narave je npr.: črpanje vode iz tal pri drevju tudi do najvišjih drevesnih krošenj. Ozmotski tlak lahko tudi merimo, da mu v ravnovesje prilagodimo ustrezno visok

hidrostatski tlak. Tu gre za nekakšno posredno rešitev. Ozmotski tlaki lahko dosežejo zelo visoke vrednosti, nekaj atmosfer in še preko desetice. Na podoben princip delujejo umetne ledvice, to je stroj, kamor priključimo bolnika z zastrupljeno krvjo in s skrbno uravnanimi pretoki in temperaturo, se skozi umetno membrano strupene snovi odstranijo s krogotokom vode ali raznih zelo razredčenih raztopin.

Membrana je mikroporozni polipropilenski film, ki ga recimo izdeluje v ZDA firma "Celanese Corp.", Greer v Južni Kaliforniji. Ista firma ponuja tudi separatorje za najnovejše baterije z litijem in anorganskimi brezvodnimi elektroliti. To seveda ni slučaj in tako si sedaj ogledjmo še, kaj imajo ozmojni pojavi opraviti pri naših Leclanche baterijah, ki tako pri nas, kot tudi marsikje drugod predstavljajo še vedno najmasovnejšo proizvodnjo.

Obnovimo si v naglici zgradbo cilindrične celice Leclanche: cinkova čaša, elektrolitski sloj (separator), depolarizator (mošnjček). Separator omogoča transport ionov Zn^{2+} , Cl^- , NH_4^+ itd. Brez potovanja ionov je potek kemijske reakcije, ki je potek kemijske reakcije, ki omogoča pretvorbo v električno delo, onemogočen. Pri hudih električnih obremenitvah baterije se v sloju separatorja zelo nakopičijo zlasti cinkovi ioni, ki nimajo časa z difuzijo v sloj depolarizatorja. Koncentracija elektrolita je torej tik ob cinku znatno višja kot v mošnjčku. V bateriji je vodna raztopina, zato so ustvarjeni vsi pogoji za spontano ozmozo. Mošnjček se "suši", elektrolit se kopiči ob cinku. To kopičenje ni "neznamo", temveč poteka zelo silovito, skoraj ga lahko ponazorimo s silno močno črpalko. Pritisk tik ob zunanjem plašču zelo naraste in elektrolit išče možne poti za iztok, ter vsa šibkejša mesta: sloj bitumna, pokrovice itd. Iztok elektrolita je skoraj normalna posledica. Hermetično ohišje lahko to do neke mere, ali za nekaj časa, tudi prepreči. Vzrok pa seveda ostane. To je ozmoza!

Znati je treba preprečevati oz. čim bolj omiliti nastanek ozmoze. Ali je možno izdelati takšen elektrolitski papir, ki omogoča ionom hiter transport?

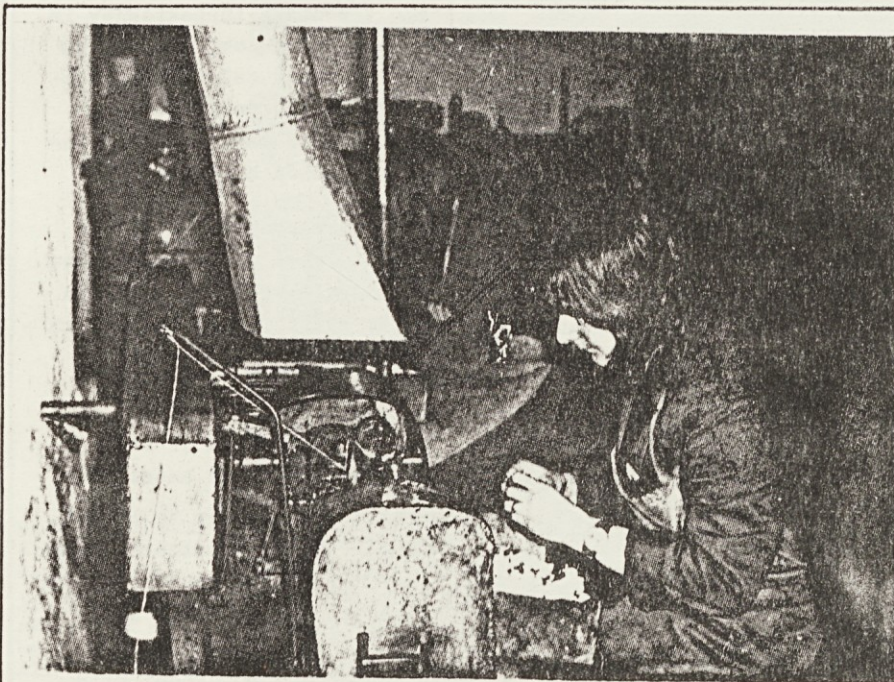
Katere snovi je treba izbrati za premaze takšnih separatorjev? Tako so se tega problema lotili Japonci v firmi "Matsushita", morda bolj temeljito kot pa Američani ali Nemci. Gledano iz sedanjega trenutka na njihovo dolgoletno in naporno zelo razvejano raziskovalno delo, moramo to opredeliti kot usmerjeni znanstveni pristop k temu cilju. Seveda so bili pri delu uspešni. Recepture niso objavljene in jih tudi ne mislijo prodati. Prodajajo pa produkt: baterijski separator, verjetno ga ponujajo celemu svetu.

Tu je še naš ZMAJ. K problemu separatorja smo pristopili po drugi poti, saj nimamo niti časa niti denarja za drage aparature in dolgotrajne raziskave. Izbrali smo več različnih naravnih in umetnih snovi pretežno domače proizvodnje, kjer kot baterijaši lahko pričakujemo tiste ugodne lastnosti: preprečevanje ozmoznih efektov, nabrekanje v elektrolitu, elastičnost filmov, prevodnost ionov, obstojnost v prisotnosti

$ZnCl_2$ in $HgCl_2$, možnost skladiščenja itd., nato pa so sledili razni poskusi nanosov. Bilo je podobno kot pri umetnikih: s čopičem v roki in bistrim opazovanjem. Z levo roko je nanašal premaze naš tehnik Iztok Perkon iz razvojnega laboratorija. Slučajno je namreč levičar. Nekaj kasneje smo iz nekaterih trakov že izdelali nekaj deset vzorcev členov R 14 in z magnetofonskimi in drugimi testi primerjali karakteristike baterij glede na razne recepture nanosov in naredili selekcijo. Potrebno je še veliko dela, pretežno na strojih za nanašanje premazov in dobri izgledi so, da pridemo še do več novih receptur. Kot je znano, so bile prve recepture za elektrolitski papir Leclanche v Jugoslaviji oz. licenca in know how kupljena od angleške firme Hawker Siddelley Export leta 1969.

Več novih rezultatih ter o drugih novostih pa kdaj kasneje.

P.Ž.

Turk Jožica na delovni operaciji vezanja mošnjčkov R 10 v Šentvidu

PREVENTIVNO LETOVANJE

Kot vsako leto so se preventivnega letovanja tudi letos udeležili delavci, ki delajo na zdravju škodljivih delovnih mestih ter zdravstveno in socialno ogroženi. Delavci so večinoma letovali v domu naše počitniške skupnosti Zatišje v Bašaniji. Od 48 predlaganih delavcev se je preventivnega letovanja udeležilo 36 delavcev, kar predstavlja 75 odstotno udeležbo. Delavci, ki se letovanja niso udeležili, so za to navedli razno razne vzroke kot so: zdravstveni razlogi, neurejeno varstvo otrok, delo na polju, slabo vreme, nekaj pa je bilo tudi takih, ki na letovanje niso šli zato, ker je bila kritika zelo velika na naše kapacitete v Bašaniji, češ, da so bili prepičli obroki, da so zavese v naših sobah dotrajane, ravno tako jogiji, da ni nobenega vzdrževanja. V prihodnjem letu nameravamo zamenjati zavese, preobleči jogije ter opraviti ostalo delo tako, da se bo naš delavec v naših počitniških sobah lahko res sprostil. Ravno tako nameravamo kupiti nekaj pomožnih ležišč.

Naj še omenimo, da je ena delavka letovala preventivno na Uskovnici, tri pa so letovale v lastni režiji.

Naj ob zaključku poletnih dopustov omenimo še to, da je bila zasedenost v Bašaniji - kljub kritiki - sto odstotna z našimi delavci.

S.O.B.

novice z gradbišča

Skozi vse leto letošnjega leta smo vas v našem glasilu sproti obveščali o posameznih etapah novogradnje našega skladišča v Stegnah. Zdaj pa lahko dodamo le sklepno ugotovitev, da je bil objekt v celoti zgrajen do roka in so zadnji delavci zapustili gradbišče že pred 20. julijem. Ko smo lani v mrzlem in meglenem dopoldnevu 9. decembra zabetonirali temeljni kamen, si nekateri niso mogli predstavljati, da bo julija meseca objekt z 2.000 kvadratnimi metri v celoti nared za prevzem.

No, in pri prevzemu se je nekoliko zataknilo. Osnova za pridobitev uporabnega dovoljenja je tehnični prevzem komisije v sestavi inšpektorjev in nadzornih organov, katerih pa ni bilo moč v celoti sklicati zaradi letnih dopustov in odsotnosti posameznikov na terenih različnih lokacij.

Vendar pričakujemo in takšni so tudi izgledi, da bo prevzem opravljen v kratkem, morda že do takrat, ko boste prejeli to številko glasila ali nekaj dni za tem.

Naj še omenimo, da je bil pred dnevi položen asfalt do vrat skladišča, ker se na tem mestu ne bodo opravljali nika kršni izkopi ter zakrpan asfalt na tistih mestih, kjer se je kopalo oziroma polagalo cevi za samostojni vodovodni priključek. Čim bomo prejeli uporabno dovoljenje, pa bo stekel tovarni promet na re-

laciji Šmartinska cesta - Stegne.

Kdaj, kaj in kako, o vsem tem vas bomo seznanili v našem glasilu in brez dvoma, še v naslednji oktobrski številki.

My

OTROCI NA MORJU

NAŠI OTROCI NA LETOVANJU

V letošnjem letu se je organiziranega letovanja udeležilo kar 17 otrok naših delavcev od predvidenih 20. Organizirano so letovali tisti otroci, katerih starši prejemaajo otroški dodatek. Delavcem smo povrnilili za organizirano letovanje otrok do 600 din na posameznega otroka in sicer po računu, ki ga je izstavila institucija za organizirano letovanje. Z zadovoljstvom ugotavljamo torej, da se je letošnjega organiziranega letovanja udeležilo veliko število otrok.

S.O.B.

ali veste?

... da stalno komisijo za odprodajo nekurantnega blaga, osnovnih sredstev in odpis drobnega inventarja sestavljajo

Azinovič Stojan
Cerar Alojz
Srebotnik Franc
Butkovič Martin

... da se komisija za odlikovanja delavcev v sestavi

Miklavac Stanka
Barborič Marta
Jovanovič Milivoj
Lendero Franc

ki je bila imenovana na delavskem svetu 15. junija letos - še ni sestala.

... da je delavski svet že 7. julija letos odobril naročilo stenskih koledarjev pri Založbi Borec za leto 1977.

... da bo obnovljena fasada obrata Zmaj v Šentvidu pri Stični. Delavski svet je že odobril sklenitev pogodbe s Splošnim gradbenim podjetjem Grosuplje.

... da ima novi prospekt nekaj izrazitih pomanjkljivosti, o katerih so govorili tudi na sestanku operativne skupine za kakovost.

naša solidarnost

POMOČ POSOČJU

O Zmajevi pomoči Posočju zaradi pomladanskega potresa smo v našem glasilu že pisali. O ponovni naravni katastrofi na istem področju v septembru smo bili na televiziji in dnevnem časopisu že temeljito informirani kakor tudi o vseh akcijah pomoči prebivalcem, ki so jih zadeli novi močni potresni sunki.

O novih dogodkih in pomoči Zmaja je razpravljala tudi delavski svet na seji 23. septembra in sprejel sklep:

1.

Delavci tovarne Zmaj prispevamo še eno delovno soboto (drugo) kot pomoč za hitrejšo normalizacijo stanja na potresnem področju v Posočju. Delavci obrata Šentvid pri Stični bodo delali dne 25.9.1976, delavci režijskih služb in obrata Ljubljana pa dne 9.10.1976.

2.

Republiškega odbora za pomoč prizadetim na potresnem področju v Posočju se nakaže iz sredstev sklada skupne porabe denarna pomoč v višini 30.000 din.

My

Hiša na Tolminskem po potresu 6. maja letos.

So jo septembrski sunki še bolj razrahljali. Ali je dokončno zrušena?

NAŠA POMOČ JE
NAŠA DOLŽNOST

/foto: Petavs
11. maja 1976/

bolezen našega časa

PLJUČNI RAK

Med vzroki naglega naraščanja te bolezni je vsekakor kajenje cigaret.

Obolevanje za pljučnim rakom je v zadnjih desetletjih močno naraslo. Naj navedem le nekaj statističnih podatkov. Pred 50 leti je bil pljučni rak prava redkost. Kratek podatek iz ZDA: leta 1930 je umrlo v tej deželi za pljučnim rakom 2.837, leta 1950, torej 20 let pozneje pa že 18.313 ljudi. Te številke nam povedo, da je smrtnost zaradi tega obolenja narasla v 20 letih za 500 odstotkov. V Sloveniji je leta 1966 zbolelo za pljučnim rakom 410 ljudi, to je 11 % od vseh obolelih za rakom. Od tega je bilo 17 % žensk, to je slaba šestina. Za nobeno drugo vrsto raka ni obolevanje tako naraslo kot prav za pljučnim rakom. Očitno je, da za pljučnim rakom mnogo pogosteje bolevarajo moški kot pa ženske. Po statistikah je razmerje med spoloma 7:1 v korist žensk.

Kje so vzroki tako naglega naraščanja te bolezni? Vse statistike dolžijo za ta porast vse večje število kadilcev cigaret. Pri izgorevanju le-teh namreč nastajajo snovi, kot sta bencipren in bencantracen; ki pri laboratorijskih poskusih povzročijo raka na poskusnih živalih. Pri posameznem kadilcu ni mogoče napovedati, ali bo sploh kdaj in kdaj bo obolel za pljučnim rakom. Raziskovalci pa so si edini v tem: čim dalj traja kajenje in čim večja dnevna količina pokajenih cigaret, tem večja je možnost obolenja za pljučnim rakom.

Pregledi kadilcev so pokazali, da imajo ti na sluznicah dihalnih organov spremembe, ki jih pri nekadilcih ni. Te spremembe štejemo za predrakave, to se pravi, da se iz njih lahko razvije rak. Po mnenju strokovnjakov kajenje cigar in pipe ni

tako nevarno, ker taki kadilci ne vdihavajo tako globoko dima kot kadilci cigaret. Napotek je tak: tudi dolgoletni kadilec zmanjša možnost, da bi zbolel za pljučnim rakom, če preneha kaditi. Najbolje pa je, da sploh ne začnemo kaditi, kajti kajenje pospešuje nastanek pljučnega raka, kakor tudi drugih obolenj, predvsem obolenj srca in ožilja!

Povzročitelje pljučnega raka iščemo tudi drugod. Vemo, da je obolevanje dva do štirikrat pogostnejše v mestih kakor na deželi. To pripisujemo zraku v mestih, ki ga onesnažuje industrija in velik promet. Pred nekaj desetletji so mislili, da je tuberkuloza marsikdaj predhodnik pljučnega raka. Ne moremo reči, da so nepomembna razna kronična, tj. dolgotrajna vnetja v samih pljučih in sapnikovih vejah ter veji-

cah. Ta obolenja stalno dražijo sluznico, ki je tako bolj dovzetna za razvoj raka.

Pljučnega raka se da hitro spoznati ali pa tudi zelo težko. Želimo si, da bi ga spoznali čimprej. V zgodnjem stanju so znamenja neznatna. Najpomembnejše znamenje je kašelj. Ta se pojavlja tudi pri kroničnih obolenjih pljuč in sapnikovih vej npr. pri bronhitisu. Znan je dolgoletni kašelj kadilcev, zlasti jutranji! V tem primeru nam postane sumljiva vrsta kašlja. Če se ta spremeni, bodimo pozorni. Če opazimo krvav izmeček je to resno opozorilo, da moramo k zdravniku, čeprav krvavkast izpljunek lahko povzroči tudi druga obolenja. Drugo pomembno znamenje je težko dihanje, ki se pojavlja tudi, če bolnik miruje, ter je žvižgajoče in ostro. Pomembno znamenje je tudi bolečina v prsih, ki je podobna zbadanju in se pri kašlju poveča. Neredko se pridruži pljučnemu raku pljučnica. Vsa znamenja, kot so npr. temperatura, znojenje, spremembe v kvri, govorijo v prid vnetju. Rentgenski pregled po preboleli pljučnici pa nam odkrije rakavo obolenje. Ne trdimo, da je vsaka pljučnica posledica ali znanilec raka. Še zdaleč ne! Vendar ni nikdar odveč temeljit pregled po preboleli pljučnici. Vidimo, da znamenja začetnega pljučnega raka niso zelo značilna. Zato naj nas nekaj tednov trajajoči kašelj opozori, da gremo k zdravniku. Najpametneje je, da si damo po 45. letu starosti vsaj vsako leto enkrat pregledati pljuča.

Moderna medicina ima na voljo že dokaž zanesljive metode, da lahko ugotovi to bolezen. Najpreprostejši je rentgenski pregled in slikanje pljuč. Na slikah vidimo dostikrat zasenčenje, ki ga povzroča tumor,

ko bolnik nima še nobenih težav. Če nam rentgenske slike budiijo sum, da gre za rakavo obolenje, izberemo še druge diagnostične postopke. Najvažnejša je bronho-skopiija. Pri tej preiskavi s posebno napravo pogledamo v sapnico (bronhus) in njene bližnje veje. Tako neposredno vidimo tumor in ga tudi košček odrežemo za mikroskopski pregled. Rezultat pregleda izrezanega tkiva pod mikroskopom je zelo zanesljiv. Večkrat pa leži tumor globoko v pljučih in ga z omenjeno napravo ne moremo videti. V tem primeru nam pogosto pomaga bronhografija, sapnico in njene veje napolnimo s kontrastnim sredstvom, da postanejo pri rentgenskem slikanju vidne. Tako lahko vidimo mesto, kjer rakavo tkivo zapira sapnico. Zelo nam pomaga tudi pregled celic v izpljunku ali v brisu sluznice, ki ga napravimo pri bronhoskopiji. S površine tumorja se namreč luščijo rakave celice, ki jih pod mikroskopom lahko spoznamo.

Pljučnega raka najbolj zanesljivo pozdravimo z operacijo. Žal, često to ni mogoče, ker pride bolnik prepozno na zdravljenje ali pa nam druge okoliščine ali obolenja preprečijo, da bi bolnika operirali. Drug način zdravljenja pa je obsevanje z rentgenskimi ali gama žarki, s katerim dosežemo mnogokrat zadovoljivo izboljšanje, včasih pa tudi dokončno ozdravljenje.

Prihodnjič:
Rak na želodcu.

novosti iz knjižnice

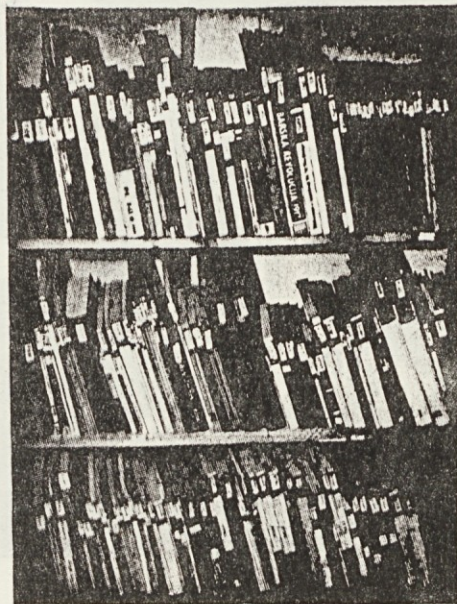
Da imamo v Zmaju knjižnico, smo pisali že lani. Knjige, predvsem s strokovno, samoupravno in družbeno politično tematiko, lepo zložene na policah in kartotečno urejene si lahko sposojamo pri Anici Novak, ki je za to področje dela začasno zadolžena in je uredila knjižnico. Posredovala nam je seznam novih knjig, ki jih na tem mestu objavljamo:

- Mijo Novak - Žarko Popović
RAZVOJNA POLITIKA
- IZGRADNJA INFORMACIJSKIH
SISTEMA uz primjenu elektro-
ničkih računala
Redakcija: Mr. Stanislav Kliment
- Adalbert Dobrič
INDUSTRIJA U OBLASTI
PRIVREDNE STATISTIKE
- Dr. Dušan Čalić
MARKSIZEM IN SAMOUPRAVLJANJE
- Franc Šetinc
KAJ JE IN ZA KAJ SE BOJUJE
ZVEZA KOMUNISTOV
- Dr. Dušan Bilandžić - Stipe
Tonković
SAMOUPRAVLJANJE 1950 - 1974
- Roman Albreht
NA POTI OD VIZIJE DO
STVARNOSTI
- Mile Babić - Dragutin Desput
- Čedo Grbić
KAJ JE DELEGATSKI SAMOUPRAVNI
SISTEM

- Juraj Hrženjak
KRAJEVNA SKUPNOST
- Drago Božić - Savin Jogan
SAMOUPRAVLJANJE V KOMUNI
- Dr. Lazo Antić
INTERESNE SKUPNOSTI
- Dr. Josip Stahan
ZIVLJENSKI STANDARD V
JUGOSLAVIJI
- Dr. Jovo Brekić
DIREKTOR V ZDRUŽENEM DELU
- Marko Rant
OPERATIVNA PRIPRAVA PRIPRAVA
PROIZVODNJE
- Savo Kržavac - Dragan Marković
INFORMBIRO - KAJ JE TO?

Zadnja, prilično obsežna knjiga, ki je obogatila našo knjižnico je: Narodno-osvobodilna vojna na Slovenskem 1941 - 1945. Izredno zanimiva knjiga je išla v založbi "Partizanska knjiga" v nakladi 6.000 izvodov.

My

Detajl iz naše knjižnice

tudi vi morate vedeti

Pred kratkim smo v Zmaju videli nov prospekt naših proizvodov, v katerem je poleg slikovnega prikaza priobčen tudi ustrezen tekst za baterije v različne namene.

Z objavo teksta iz prospekta v našem glasilu bomo nedvomno ustregli ne samo sedanjim delavcem, predvsem mlajšim, temveč tudi drugim bralcem, med katere sodi dokaj obširen krog naših nekdanjih sodelavcev - upokojencev in drugih.

Baterije za električne aparate, transistorje in za razsvetljavo

Z uporabo posebnih dodatkov za depolarizacijsko maso in z novo tehnologijo nam je uspelo izdelati univerzalno baterijo, ki je namenjena uporabi v električnih aparatih. V transistorjih in za razsvetljavo. Kapacitete teh baterij močno presegajo vrednosti, ki jih določajo standardi JUS in mednarodni standardi IEC. Čas delovanja baterij po posameznih testih je prikazan v tabeli. Čeprav nekateri proizvajalci baterij v svetu uporabljajo za zaščito pred

iztokom elektrolita kovinska ohišja, smo se mi odločili za plastiko, saj je ta znatno odpornjša proti delovanju agresivnega elektrolita. Opozarjamo pa, da je treba iz aparatov, ki jih ne nameravamo uporabljati dalj časa, baterije odstraniti.

Baterije 6AF 22 Super 9 V

Baterije 6AF 22 (cink-alkalni elektrolit-zrak) imajo veliko vsebnost energije in s tem veliko kapaciteto (1000 mAh). Električne napetosti so med trošenjem baterij precej izrav-

nane. Največ električne vsebnosti je v sestavi in konstrukciji pozitivne elektrode, kjer se absorbira kisik iz zraka (zračno depolarizacijska baterija) in nato reducira prek kompliciranih mehanizmov. Te baterije niso univerzalne. Prednost imajo le v aparatih, kjer se troši razmeroma majhna poč (pod 100 mW). Zato je potrebno te baterije preizkušati s primernimi preizkuševalci, nikakor pa ne z žarnico (tok naj ne bo večji od 10 mA).

Opomba:

Baterije 6AF 22 niso namenjene za razsvetljavo, ampak samo za transistorske sprejemnike. Baterije 6AF 22 še niso standardizirane. Dosegajo pa odličen čas trajanja 80 ur in so nov proizvod tovarne Zmaj.

Baterija Zmaj Super

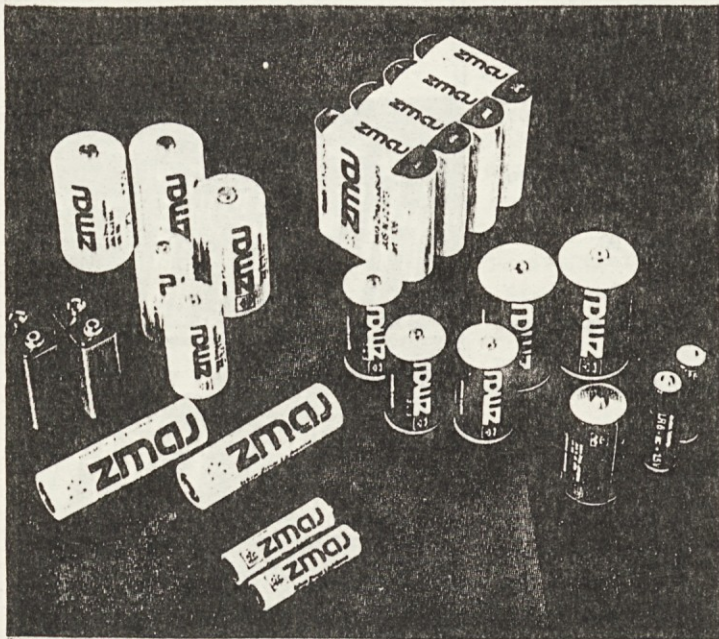
V sodobnem tehničnem napredku na področju elektronike je našla svoje mesto tudi baterija. Naprave na baterijski pogon so dragocene, zato vsaka baterija, ki ni povsem zaprta lahko v različnih pogojih prepušča vsebino, ta pa kvari električne spoje in elektronske elemente.

Baterija Zmaj Super ima poleg specialne klasične sestavine tudi to posebnost, da je zgrajena po novem konstrukcijskem principu. Plastični plašč baterije je zavarjen po ultra zvočnem postopku in je tako vsebinsko hermetično zaprta.

Prav v tem je vrednost baterije Zmaj Super. Priporočamo jo predvsem tam kjer navadne baterije zaradi staranja odpovedo (ure, svetilke in aparati, ki jih manj uporabljamo).

Alkalna mangandioksidna baterija

Raznolikost potreb, ki so se pojavila v zvezi z najrazličnej-

šimi aparaturnami, ne more zadovoljiti samo običajna baterija (otroške igračke z vgrajenimi električnimi motorčki, filmske kamere, prenosni magnetofoni, gramofoni, kasetni radijski aparati itd.). Vsi ti aparati potrebujejo za svoje delovanje kontinuirano velike tokove. V takšnih napravah moramo zato uporabljati alkalne mangan-dioksidne baterije.

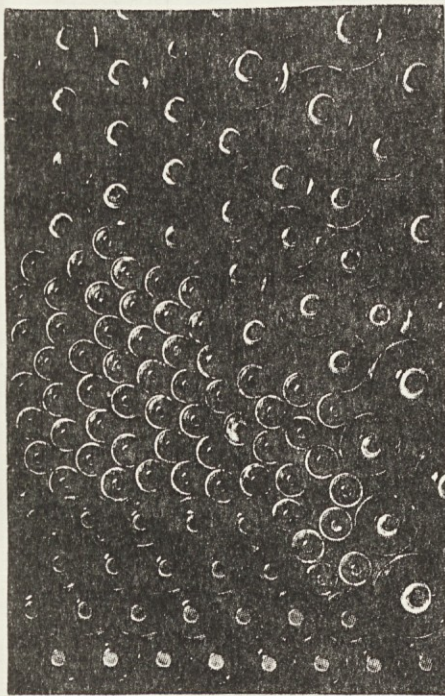
Dimenzije baterij ustrezajo mednarodnim standardom in so označene po tipih: LR 6, LR 14, LR 20 itd. Nazivna napetost je kot običajna: 1,5 V po celici.

Baterija je v modri embalaži, označena z veliko rdečo črko A - kar pomeni alkalna baterija.

Posebnosti alkalnih baterij so:

- možnost obremenitve z velikimi tokovi,

- enaka moč ne glede na kontinuirano obremenitev ali na obremenitve s prekinitvami,
- dobro delovanje tudi pri nizkih temperaturah,
- ne izteče in zato ne vpliva kvarno na naprave, v katerih se uporablja,
- dopušča uskladiščenje do dveh let.

GASILI SMO

V sredo 22. septembra smo gasili požar. Brez panike. - Bile so le vaje in požarno varnostne preventive pod strokovnim vodstvom poklicnega gasilca tovariša Orešnika, ki je v Zmaju pogodbeno vezan za preskrbovanje in nadziranje požarno varnostnih pripomočkov v skladu s predpisi.

Ta dan smo vsi zaposleni naenkrat - in to prvič - ob 13. uri prisostvovali strokovnemu predavanju o sestavi in uporabi gasilnih sredstev in aparatov, ki so nameščeni na določenih mestih. Zbrali smo se ob Grabljevičevi cesti za Zmajem in na zapuščenih parceli praktično preizkusili gašenje ognja, ki smo ga umetno zanetili.

"Takšne vaje se opravijo enkrat letno, po planu, v obratu Šentvid so bile izvedene že v začetku septembra", nam je povedal tovariš Orešnik in na vprašanje ZAKAJ odgovoril, da je poleg rednega vzdrževanja teh sredstev nujno, da v danem trenutku znamo vsi manipulirati z gasilnimi pripomočki.

Ni dvoma, da takšna vaja vpliva v primeru resničnega požara na zmanjšanje panike in strahu ter učinkovit pristop h gašenju gorečih površin.

Žal, da nekateri takšni vaji prisostvujejo preveč brezbrizno.

My

**pišite v
naš glas**

PRAKSA JE MIMO

V letošnjem juliju in avgustu smo precej na široko odprli vrata tovarne učencem in študentom, ki so želeli opraviti počitniško prakso. Po informacijah kadrovskega sektorja povzemamo, da je bilo 46 praktikantov. Od tega skupnega števila jih je bilo v neposredni proizvodnji 20 in 26 v raznih službah. Obrat Šentvid je imelo praktikantov. Med njimi je bilo na praksi tudi 8 naših štipendistov.

Preko združenja za mednarodno izmenjavo študentskih praks pa je bila v naši tovarni na praksi tudi študentka iz Grčije.

In osebni dohodek? - Vsem dijakom in študentom je bila ob zaključku prakse izplačana nagrada in sicer v proizvodnji po delovnem mestu, v službah pa v povprečju 1.700 dinarjev.

M.Vardjan

ČRNO JUTRO

O tragični katastrofi 20. septembra ob 5. uri in 51 minut, ko sta pri Preserju trčila delavski vlak, ki je vozil proti Ljubljani in ekspresni vlak Beograd - Trst smo že v dnevnem časopisju brali obširna poročila. Mi pa v našem glasilu omenjamo to strašno katastrofo vsled tega, ker se je v delavskem vlaku peljala na delo v našo tovarno tudi GRČA MARIJA iz Preserja.

Njeno mesto v proizvodnji je ostalo prazno. Znašla se je v Kliničnem centru in na spisku huje ranjenih potnikov.

turistična balada

Voda, sol, sonce, Vesenol, Menu in pet minut in juha in četrť ure in prikuha in petindvajset minut in pecivo in deset minut in dva deci radenske in pet minut in končno račun in glavobol.

Tako je torej. Dopustniška mrzlica, razsaja kot maček po Silvestru, množice se valijo proti slani luži in skakalnimi krtinami, avtobusi in vlaki se spreminjajo v mučninle kletke, natakarkji drviyo med mizami in zapisujejo, poslušajo, seštevaajo, kasirajo, prinašajo, odnašajo, razbijajo, tulijo, prosijo, molijo, obupavajo, polivajo, se plazijo, ciganiyo. Nič čudnega torej, če je nekega dne prijelot tudi mene, da sem zasovražil še barvo vezalk svojega šefa in se mi je zdelo, da ima hrana zjutraj, opoldne in zvečer okus po telefonu, žigih in sponkah za papir. Zbasal sem v kovček vse potrebne stvari, si ves čas zabičeval, da ne smem pozabiti brivskega pribora in krtačke za zobe, zaklenil vrata ter odšel na postajo. Za ceno petih hlačnih gumbov in dveh pohojenih kurjih očes sem si priboril prostor na predzadnji stopnici avtobusa, skrčil noge

v kolenih ter vožnjo zagozden med človeška telesa sijajno prestal, saj mi ni mogel nihče stopiti na noge. "Končno!" sem vzdihnil z olajšanjem. Savna na kolesih je odpeljala in jaz sem z začudenjem ugotovil, da sem edini potnik, ki je izstopil v tem kraju. "Nič nenavadnega, k nam turisti bolj poredko

zaidejo," mi je pojasnil gostilničar "Pri otožnem morskem psu". "Tepci" sem si mislil ob pogledu skozi okno. "Pehajo se v Opatijo in na Bled, kot da drugje ne bi bilo lepo". Zadovoljen nad izbiro letovišča sem oprostil družčini ščurkov njihovo navzočnost ter odšel v točilnico na vrček področne-piva.

Pivo pri "Otožnem morskem psu" je bilo prijetno hladno. Sonce nad "Otožnim morskim psom" je bilo vroče. Zrak okoli "Otožnega morskega psa" je bil opojen. Sprehodi v bližini so bili romantični. In pri vsem tem nič ljudi. Nisem se mogel načuditi. "Tudi jaz tega ne razumem", je priznal gostilničar. "V soslednji vasi ni nič lepše, pa imajo vedno goste".

Peti dan sem se piva, sonca, zraka in sprehodov že malce preobjedel. "Rad bi v kino", sem nagovoril svojega gostitelja. "Kaj pa igra?" "Mislite v soslednji vasi? Zdi se mi, da

vrtiljo..." "Ne, ne", sem ga prehitel, "tako daleč me pa res ne mika. Ali tu nimate kina?" "Nimamo, še tega se manjka. Saj imamo dovolj naravnih lepote". Slabe volje sem odšel delat ščurkom družbo.

Naslednji dan je bilo. "Ali imate v vasi kako knjižnico?" sem spet napadel gostilničarja, ki je lovil pod kapjo deževnice in jo nosil v klet. "Knjižnico? Seveda jo imamo, a je zaprta. Knjižničarka gre vsako poletje za dva meseca na počitnice." Obupan sem se vrnil v sobo ter zaigral sam s seboj partijo kart. Pa sem moral kmalu prenehati, ker sem zaslačil eno stran, da skriva ase v rokavu. Spet sem prisitnaril v klet. "Sli nimate v tej vasi nobene kulturne prireditve? Nobenega gledališča, nobenega nastopa?" Gostilničar je bil zdaj trdno prepričan, da z mojo glavo nekaj ni v redu. "Nimamo," je potrpežljivo odgovoril. "Saj vsega tega ne rabimo, ko pa imamo toliko naravnih lepote." Vdan v usodo sem se zaklenil v svojo sobo in se do večera petnajstkrat matiral.

Zjutraj je sonce zopet sijalo. Pospravil sem svoje reči in zahteval račun. "Ali že odhajate?" se je začudil gostilničar.

"To mi pa res ne gre v glavo, zakaj noče nihče noče ostati pri nas dalj časa. In vendar imamo toliko naravnih lepote."

"Imamo, imamo," sem zabrundal, zato pa grem, da si jih ogledam. In res sem šel ...

Osat

postani

član

samopomoči

bili smo v san marinu

Kakor za vsak izlet, je bil tudi za ta napisan velik plakat, pripet v menzi na steni mesec dni, in vabil vse delavce Zmaja za majhen denar v miniaturno republiko San Marino. Vendar, veliko govorjenja, malo prijav. Izlet je bil najavljen za 11. september za dva dni. Končno je bilo 37 prijavljencev.

Prišel je naš dan, in 11. septembra ob 5.45 uri zjutraj so prišli pred tovarno trije Viatorjevci - avtobus Mercedes, šofer Pavle in vodič Stjenka. Prisrčno so nas sprejeli, sledila je predstavitev in odpeljali smo se na težko pričakovani izlet. Pot nas je peljala mimo Postojne in na mejni prehod Rožna dolina. Na meji ni bilo zastoja, zato smo hitro opravili vse formalnosti in odbrzeli v Italijo. Vozili smo se po široki avtocesti do mesta Mestre blizu Benetk. Naš vodič pa nam je vseskozi pripovedoval o raznih znamenitostih krajev mimo katerih smo hiteali. Prišli smo v mesto Ravena. Tu smo se ustavili za 2 uri. Ogleдали smo si cerkev S.

Vitale, S. Apollinare in Classe in Gale Placidie. Moram priznati, da je naš vodja o zgodovini teh cerkva zelo dobro podkovan. Znal je tako prijetno pripovedovati, da smo ga z veseljem poslušali. Po ogledu znamenitosti pa je bilo veliko nakupovanje spominkov.

Nadaljevali smo pot in po enourni vožnji prispeli že po malemsiti vožnje v Riccone, kjer nas je sprejel pod streho hotel

Taurus. Po večerji pa smo vsi hiteli z nakupi saj so bile trgovine odprte do 11. ure zvečer.

Naslednji dan pa smo se odpeljali našemu cilju nasproti - Republika di San Marino. Čeprav je to državnica za sebe na njihovi meji ni bilo ramp niti carinikov.

Povem naj še to, da San Marino meri 60 kvadratnih kilometrov, ima 18.000 prebivalcev in 120 policajev - čuvarjev te državnice. San Marino je najstarejša republika v Evropi in po pripovedovanju vodiča je stara približno 1.100 let. Njen duhovni oče je bil Marino po rodu Dalmatinec in doma z otoka Rab.

Ne da se opisati, kaj vse smo tu videli. Čudovite bazilike, palače in njihovo notranjost

lahko samo gledaš in gledaš, zraven pa čudiš, kako je mogoče več sto let stare stavbe ohraniti v tako lepem sijaju in svežih barvah.

Vodja Stjenka nam je zelo lepo opisal zgovorino San Marina. Toda tega je bilo toliko, da si ne moreš vsega zapomniti. Povedal nam je tudi, da se v San Marinu njihova vlada menja vsakih šest mesecev, tj. 1. aprila in 1. oktobra. To pa zato, da ne bi vladarji vnašali preveč samovolje.

Domov smo se vračali po isti poti, zadovoljni in srečni, s polnimi glavami zgodovine San Marina in polnimi vrečami spominkov. Menili smo, da bi kaj takega morali videti tudi tisti, ki se niso mogli prijaviti za ta izlet iz različnih zadržkov, kajti San Marino videti s svojimi očmi je čisto nekaj drugega kakor kup razglednic.

Vsi udeleženci tega izleta se zahvaljujemo sindikatu za dva čudovita dneva, ki nam bosta ostala v lepem spominu.

Brigita

Za spomin pa še skupinski posnetek udeležencev izleta v San Marino

6. zmajev pohod

Bilo nas je šestnajst. V lepem in sončnem vremenu smo se 21. avgusta zjutraj odpeljali čez Trojane (brez krofov) do Šempe-tra. Sonce je sijalo in vsi smo se veselili lepega izleta. Toda našega veselja je bilo kmalu konec. Še predno smo se pripeljali v Logarsko dolino do Rogo-vilca je že deževalo. Pri Rogo-vilcu smo pozajtrkovali in se nato kljub dežju odpravili na-prej proti Robanovi kmetiji.

Naša pot je šla skozi gozdni pas, ki ga omejuje grušč izpod Škrbinskega grabna. Skozi nizko gromovje nas je pot pripeljala do slapu. Tu smo krenili v desno in po lesenih stopnicah naprej v travnate in z bukovi-no zarasle Jeruzale. Po vijugasti stezi smo prišli do skalovja, in nato naprej po skalah, ki so bile dobro zava-rovane s klini in žično vrvjo. Tako smo prilezli na vrh Žvižgovca. Kakih 50 m od vrha Žvižgovca je v desno stežica, ki te v nekaj minutah pripelje k stari Kocbekovi koči v Moli-čki peči. To je bila prva po-stojanka Savinjske podružnice, zgrajena že leta 1893 kot "navkljubna koča" (Trutzhütte), 1/2 ure od današnje, tedaj nem-ške koče na Korošici. Ker pa je začelo močno deževati si mi te koče nismo ogledali od bli-zu ampak le od daleč.

Po petih urah hoje smo prispe-li na Korošico 1808 m. Korošica je videti kot ogromen stadion, ker se s treh strani spuščajo vanjo gorska pobočja. Prijazna dekleta so nam postre-gla z vročim čajem. Zakurili

so tudi peč, da smo se lahko posušili. Naš prvi sušilec je bil Janez, ki je imel pri peči počne roke dela, da je obračal srajce, hlače in nogavice. Njegova namestnica pa je bila Majda. Bila sta pridna in mar-ljiva pri delu, kajti zjutraj smo imeli vsi suha oblačila. Ker pa je dež ponehal smo se odločili, da svojo vrh Ojstri-ce že kar prvi dan. Na vrh ni-smo odšli vsi, ker nekateri so že bili, nekaj pa je bilo utrujenih.

Na vrh se nas je odpravilo enaj-st. Malo pod njim pa nas je za-jel snežni metež in megla, za-čelo je grmeti in premišljevali smo ali bi šli naprej ali ne. Kot po stari navadi pa je bil spredaj Dolgonogi Francelj. Medtem, ko smo se mi posvetova-li je prišel do nas glas: "Jaz sem že na vrhu!" Brez pomisle-

kov smo jo ubrali naprej in po 5 minutah smo bili že vsi na vrhu Ojstrice 2349 m, ki nas je sprejela s snegom in meglo ter papolajajočo slovensko zas-tavo. Na hitro smo pošttemplali knjižice, se vpisali v knjigo in jo najhitreje varno mahnili nazaj na Korošico. Dolgonogi je prišel v obe smeri v eni uri in 19 minut. Če ne bi imel žiga za dokaz mu še verjel ne bi nihče.

Drugi dan nas je pot peljala pod Planjavo (nekateri na Planjavo) do koče na Kamniškem sedlu. Tudi ta pot je bila ze-lo zanimiva in pestra. Bilo je tudi nekaj klinov in žične vrvji, tako da je bila pot dobro za-varovana in ni bila potrebna naveza, čeprav je naš Prvi Su-šilec modroval, da bi bilo bol-je, če bi ga kdo peljal na povodcu.

S Kamniškega sedla smo se po strmi poti spustili v dolino Kamniške Bistrice. Tu se je na-ša peš pot končala.

Vračali smo se zadovoljni, na-bit s kondicijo in z upanjem, da nas bo šlo drugo leto še več.

Brigita

Z letošnjega šestega Zmajevega pohoda. Posnetek s Korošice 1808 m.

na jalovcu

Na to pot smo se odpravili v zelo nestanovitnem vremenu. Bil je petek, 13. avgust in bilo nas je 13, zraven pa je še deževalo. Ker pa nismo vražje-verní smo se vsedli na avto-bus in se odpeljali proti Vrši-ču, kjer nas je čakalo preno-čišče. Toda številka 13 se nam je malo ponorčevala. Nekaj kilometrov pred Kranjsko goro smo imeli majhen karambol, ki pa ni zahteval nobene praske na sopotnikih v avto-busu. Malo ranjen je bil le avtobus in nasproti vozeči avto nemške registracije, ki je verjetno pozabil, da ne vozi več po široki avtocesti. Seveda smo imeli takoj eno in polurno zamudo, tako da smo se na Vršič pripeljali že v po-polni temi.

Kljub burnim doživljanjem med vožnjo smo vsi dobro zaspali in se zgodaj zjutraj odpravi-

li na Jalovec. Pot nas je peljala po južnem pobočju Veli-ke in Male Mojstrovke, pod nami pa se je vila dolina Soče. Pri lovski koči se je naša pot odcepila in šli smo proti Malemu kotu, kjer smo

preizkusili naše moči v nav-pični steni z gosto naseja-nimi klini. Na vrhu Goličice smo se srečali s planinci iz Štajerske, ki so prišli skozi Ozebnikovo škrbino ali koloar. Tu pa se nam je pridružil še dež in mrzli sneg. Ker pa smo bili mi hitrejši smo ga kmalu pustili za seboj in na vrhu nas je pričakalo sonce. Imeli smo lep razgled na Mangart, Triglav, Visoke Ponce in Bovški Grintovec. Nazaj smo se vračali po isti poti, naše čevlje pa je na-makal dež, sušilo sonce pa zo-pet dež in sonce vse dokler nismo prišli na Vršič.

Kljub temu pa je bila naša pot lepa, kajti oprema, ki smo jo imeli nas je varovala še pro-ti slabšemu vremenu.

Brigita

13. avgust, 13 udeležencev /trinajesti fotografira/ in nestanovitno vreme in uspela slika z vrha Jalovca.

Ijubitelji planin

Medtem, ko si je naš časopis privoščil dolge počitnice, planinci nismo mirovali.

Oglejmo si naš, že izvedeni program:

3., 4. julij - Triglav (2863 m)

9., 10. julij - Storžič (2132 m)

22., 23., 24. in 25. julij -

Po mednarodni poti prijatelj-stva - Avstrija

22. julij - Sonblich (3106 m)

23. julij - Petzcek (3283 m)

24. julij - Hochstadel (2680 m)

25. julij - Velika planina

13., 14. avgust - Jalovec (2643 m)

21., 22. avgust - Ojstrica (2349 m)

28., 29. avgust - Vogel - Raz. planina - Črna prst

PO GORSKIH POTEH

VOGEL - RAZOR PLANINA -
- RODICA - ČRNA PRST

To je bil skupni izlet s člani planinskega društva Saturnus. Prvi dan smo odšli na Vogel 1923 m in Razor planino kjer smo prespali. Po malem nas je škropil dež, zato pa smo imeli drugi dan čudovito vreme. Pešačili smo po širokem travnatem hrbtu proti Rodici 1962 m. Imeli smo lep razgled na globoke doline pod seboj na vasico Grant, Nemški rut in Baško grapo. Z vrha Rodice smo šli po ozkem grebenu navzdol in po stezi čez zelo strme zelene rebri, porasle s čudovito planinsko floro, največ pa je bilo planik. Že malce utrujeni smo od daleč zagledali vrh in Dom Zorka Jelinčiča na Črni prsti 1844 m. Od Razor planine pa do Črne prsti smo hodili 7 ur. Pred nami pa je bila še strma pot navzdol v Bohinjsko Bistrico.

Brigita

stanetov krst na storžiču

Tisti dan, ko smo se odpravljali na pot je bil slučajno malce kisel dan, pa tudi deževati je začelo. Zato smo se z negotovostjo ozirali v nebo in premišljevali, ali misli dež resno nadaljevati, ali pa nas samo preizkuša. Pa se je dež kaj kmalu naveličal, in še predno je bila ura 14 je zopet sijalo sonce.

Na to pot nas je odšlo šest in med nami smo imeli novince Staneta, ki je šel z nami prvič v hribe.

Iz Ljubljane smo se odpeljali točno po predvidenem času, se v Kranju presedli na drugi avtobus in izstopili v Preddivoru. Naše vožnje je bilo konec in naprej smo jo mahnili peš skozi vas Moče in kmalu zavili v gozd.

Pot smo nadaljevali v serpentinah in po treh urah hoda prišli do Koče na Kališču.

Drugi dan zjutraj smo odšli našemu cilju naproti. Kljub vročemu soncu smo vsi skupaj dosegli vrh v dveh urah. Tudi naš Stane je pripihal na vrh ves srečen, saj si ni mogel misliti, da je že konec vzpona.

Nato je sledil planinski krst za našega novince in Staneta smo prekrstili. Dobil je novo planinsko ime Mrož, za kar pa so bile krive njegove brke.

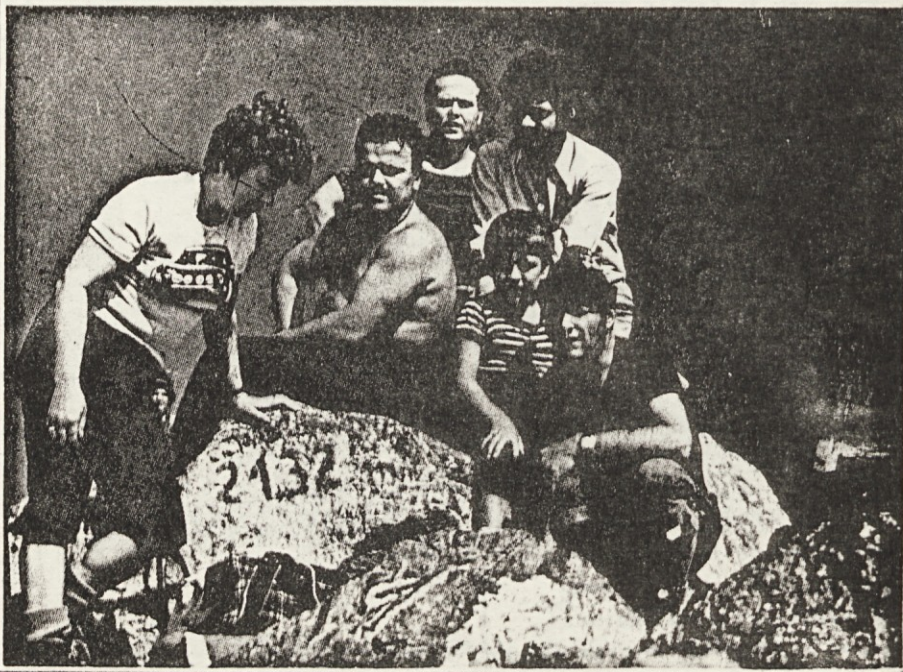
Požigosali smo knjižice in kartice, nato pa smo se predali dolgemu počitku.

V dolino smo se vračali po strmi severni poti proti Domu pod Storžičem. Ves čas pa smo se ozirali nazaj na naš vrh, ki se je bleščal v soncu. To je bilo 10. julija letos.

Brigita Krisper

Na Storžiču 10. julija letos.

Novinec Zmajevac kot gornik je doživel svoj prvi višinski krst.

bili smo na triglavu

Na vrhu Triglava smo imeli toplo in sončno vreme, zato smo si vzeli čas in si nabirali barvo. Po temeljitem sončenju in počitku smo se odpravili nazaj po isti poti v Planiko, kjer nas je čakal čaj in naši spremljevalci brez nog, vendar vedno dobrodošli, posebno če niso prazni. Pot smo nadaljevali proti Tržaški koči na Doliču, kjer smo čas potepanja za tisti dan ustavili, saj je bil za nami že 9 urni delavnik in se odločili, da tu prespimo. Kočo na Doliču so pred dvema leti zelo razširili, tako da ni problema za spanje. Naslednji dan pa smo odšli preko zloglasnih Hribaric, katere pa nam niso delale težav, saj smo pot od Doliča pa do vrha Hribaric prehodili v pol ure. V glavnem nadaljujejo pot preko Sedmerih jezer in čez Komarčo v dolino. Mi pa smo si izbrali nam še čisto neznano pot. Šli smo mimo Velike in Male Zelmarice na Dedno polje in naprej proti Planini jezero, po dolini Suhe v Voje in Staro Fužino. Pot je bila čudovita, vsa v cvetju od planike, ki se šele razcveta, do velikega encijana.

Vse kar smo videli in doživeli se ne da napisati. Besede so zato premalo. Človek mora to videti in doživeti.

Zopet je prišel tisti čas, ko so se odprla vrata v planinskih kočah. Tudi kočje okoli Triglava so dobile prijetne oskrbnike in pridne kuharice. Mi smo se tudi letos dogovorili, da gremo na naš najvišji vrh v Jugoslaviji - Triglav.

Odložili smo se, da gremo takrat, ko bo na Triglavu otvoritev nove jugoslovanske transverzale. To je bilo 4. julija na praznik Dan borca ob 10. uri dopoldan na višini 2.863 m. Povem naj še to, da sta v Jugoslovanski transverzali dva vrhova Slovenije - Triglav in Raduha.

Ponavadi smo startali v Vratih in naprej po Tomiškovici poti, letos pa smo imeli drugačen načrt. Prespali smo v prijetni Kovinarski koči v Krmi in drugi dan zgodaj zjutraj nadaljevali pot proti Planiki. Do

Planike smo rabili približno 5 ur hoda z vsemi počitki vred. Tu smo pustili naše nahrbtnike in z lahkimi koraki odšli na vrh. Mislili smo, da ne bo veliko ljudi, pa je bilo treba kar v vrsto stopiti za žig.

Vračali smo se domov zadovoljni, s polnimi pljuči svežega in čistega zraka, katerega v mestu nikdar ne najdeš.

Brigita

Zaradi vrtoglavice so se Zmajevi planinci skrili v Aljažev stolp, /razen Brigite/.

prejeli smo . . .

Zdi se mi, da se že dolgo nisem oglasil v NAŠEM GLASU, pa ne mislite, da sem nanj pozabil.

Čeprav imam še kar dober spomin, pa mi ni šlo v glavo, da bi se spomnil tistih osmih delavcev, ki so prvi pričeli izdelovati baterije. Sedaj pa se mi je povsem nehote posvetilo, da sem našel imena šestih, ki smo začeli na sedanjem Mestnem trgu, v hiši prvega slovenskega župana Grasselija izdelovati baterije.

Poleg obratovodje Avgusta Černeta so bile to Pepca in Rozka Hvastja ter že pokojna Minka Oblak iz Šentvida ter Marija Gosar iz Male vasi. Še vedno pa ne morem ugotoviti še ostalih dveh deklet.

Kar pa zadeva samo glasilo,

pa moram priznati, da je od številke do številke bolje urejeno ter da so prispevki tehtni ter kažejo velik napredek pri sami tehnologiji kot tudi ostali prikaz dela v

tovarni. Ker sem sam v gradbenem odboru gradnje Doma ostarelih za Bežigradom, me seveda precej zanima tudi gradnja novih tovarniških objektov. Če bi bil še aktiven član, vem, da bi komaj čakal preselitve v novo, svetlo in zračno tovarno in bi pri tem mislil na lokale, v katerih smo tako na Mestnem trgu, kot pozneje na Miklošičevi cesti izdelovali baterije in druge elemente. V sedanjih prostorih se je razvila tovarna do svetovnega slovesa, v novih pa bo potrdila, da se da še vedno napraviti kaj boljšega.

Da bi bilo čimprej, želi iz vsega srca vdani

Franjo Kristan

Tovariš Kristan!

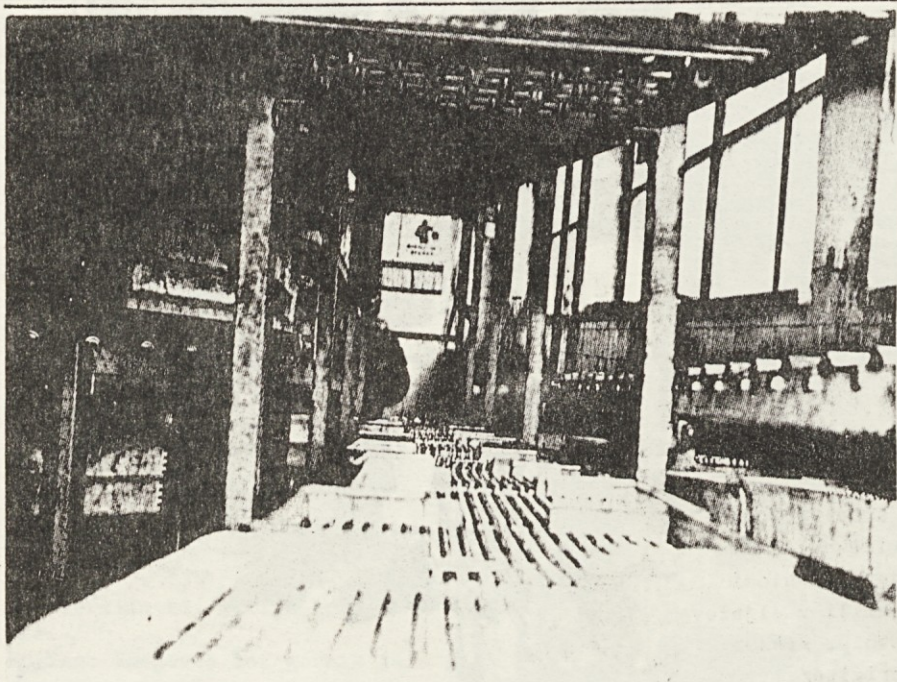
Hvala za vaš prispevek v našem glasilu kakor tudi za dodatne drobne in pomembne informacije iz pionirskih časov naše tovarne in proizvodnje baterij.

Veseli pa smo slišati kakršnekoli pripombe na vsebino in urejenost našega glasila, sploh pa, če imajo prizvok pohvale.

Zavedamo se v okviru našega uredniškega odbora, da je privlačnost glasila tako v vsebini in pestrosti člankov kot tudi v splošnem videzu vsakega izvoda pomemben činitelj, ki pritegne slehernega sedanjega in nekdanjega bralca - sodelavca v naši tovarni. Po daljšem premoru zaradi letnih dopustov smo se z veliko mero odgovornosti do bralcev ponovno lotili načrtov za nadaljnje izhajanje našega glasila.

Lep pozdrav in oglasite se še kdaj!

Urednik

Notranji transport za člene v času trodnevnega obveznega staranja.

NAŠ GLAS

Delavski svet je na seji 23. septembra sprejel sklep, da se pri podjetju za ekonomsko propagando in založništvo JUGOREKLAM naroči vezava internega glasila tovarne "Naš glas". Glasilo bo vezano v celo platno, s tiskom na platnici spredaj in na hrbtni strani. Vezalo se bo kompletne letnike - od leta 1968 do 1975 - skupno 63 izvodov.

drobne novice

Zaradi boljšega in lažjega ter vedno obsežnejšega notranjega transporta smo pred kratkim nabavili dva nova viličarja na akumulatorski pogon. Enega smo obdržali v Ljubljanskem obratu, dočim je drugi namenjen za transport v novozgrajenem skladišču v Stegnah.

V začetku septembra je prišlo na našem kompresorju do težje okvare. Morali smo nabaviti novega, starega pa poslali na generalni remont, ki nam bo potem le za rezervo. Medtem časom smo si za nekaj dni, da proizvodnja ni bila motena, sposodili od gradbenega podjetja "Gradis" pomični kompresor, ki nam je z močnim hrupom polnil ušesa pod okni ob Grabljevičevi ulici.

Po zadnjih informacijah vodje vzdrževanja Franca Mrharja dela na novem montažnem stroju za baterije R 20 trenutno uspešno potekajo. Če ne bo kakšnih večjih motenj zaradi tekočega vzdrževanja, bodo posamezni elementi gotovi do konca tega leta. V tem primeru bi lahko že v januarju začeli z montiranjem oziroma sestavljanjem stroja.

V naši hiši smo tudi letos videvali pleskarje. Opravljali so pleskanje prostorov z najbolj kritičnim izgledom in to razen prodaje celotne upravne

zgradbe ter prostore v finančno računovodskem sektorju.

Letošnja preskrba ozimnice v okviru sindikata je stekla. Kupili smo 10 ton krompirja po 3,70 dinarjev za kilogram. Pred zaključkom redakcije smo zvedeli, da nas je že za 4 tone jabolk prijavljenih.

Tudi letos v jesenskem obdobju smo razstavljali naše izdelke in sicer od 10. - 19. septembra na Zagrebškem jesenskem velesejmu in od 22. - 27. septembra na komercialni izlozbi bele tehnike "Robne kuče" v Beogradu.

V okviru 4. julija je bilo v jedilnici Zmaja tradicionalno srečanje naših borcev.

Kot vsako leto, so se tudi 13. julija sestali naši šoferji ob njihovem prazniku. Ob tej priliki je imel priložnostni nagovor vodja proizvodnega sektorja Bojan Primožič.

Letošnji 4. julij - dan borca in dan ISKRE je bil v znamenju praznovanja v Šentjerneju na Dolenjskem. Srečanja Iskrašev smo se udeležili tudi Zmajevci. Opaziti je bilo precej praznih sedežev v avtobusu.

Iz AERO Celje smo pripeljali stroj za rezanje elektrolitskega papirja. Zaenkrat - kot smo zvedeli - je devet ton papirja pripravljenega za rezanje na določene širine za stroje paperlined. Več o tem v prihodnjem glasilu. Ur.

Svečano slovo sodelavca pred odhodom v pokoj je postalo tradicija

gibanje članstva

J U N I J

Sprejeti v delovno razmerje

PETROVIČ Mirjana, spajanje baterij 3R 12, za določen čas dne 15.6.1976

RUDOLF Franc, vodja prototipne delavnice, za določen čas dne 23.6.1976.

Prenehalo delovno razmerje

CMREČNJAK Katarina, spajanje baterij 3R 12 za nedoločen čas dne 14.6.1976

MARUCELJ Marjetka, delavka na režijskih delih za določen čas dne 10.6.1976.

J U L I J

Sprejeti v delovno razmerje

BEŠIČ Vasva, spajanje baterij 3R 12 za določen čas dne 19.7.1976

BAVDEŽ Matjaž, obratni ključavničar obrata šentvid za nedoločen čas dne 20.7.1976.

Prenehalo delovno razmerje

PETROVIČ Mirjana, spajanje baterij 3R 12 za določen čas dne 2.7.1976

KOLEŠA Jožefa, vezanje baterij 6AF 22 za nedoločen čas dne 14.7.1976

GUSKIČ Rosa, snažilka pisarniških prostorov za določen čas dne 22.7.1976

PERŠIČ Bogomir, vodja vzdrževanja za nedoločen čas dne 31.7.1976 (upokojitev)

ROS Hilarija, 3. posluževalka na stroju R 6 za nedoločen čas z dne 27.7.1976.

A V G U S T

Sprejeti v delovno razmerje

KIRER Djuro, skladiščnik v Pančevu za nedoločen čas dne 21.7.1976

MATEŠA Jelena, snažilka pisarniških prostorov za določen čas dne 9.8.1976

ROZINA Marija, vstavljanje žičk 6AF 22 za nedoločen čas dne 5.8.1976

KLEMENČIČ Alojzija, vstavljanje žičk 6AF 22 za nedoločen čas dne 5.8.1976

KRALJ Darinka, vstavljanje žičk 6AF 22 za nedoločen čas dne 5.8.1976

TISU Mirko, strojevodja za nedoločen čas dne 10.8.1976

STRAJNAR Ivanka, vstavljanje žičk 6AF 22 za nedoločen čas dne 7.8.1976

MIKLAVČIČ Sonja, vstavljanje žičk 6AF 22 za nedoločen čas dne 9.8.1976

OGRIK Tomaž, tehnolog I za nedoločen čas dne 16.8.1976

GORIŠEK Frančiška, vstavljanje žičk 6AF 22 za določen čas dne 12.8.1976

MARKEL Ana, vstavljanje žičk 6AF 22 za določen čas dne 19.8.1976

TOSIČ Risto, delavec v skladišču gotovih izdelkov za določen čas dne 26.8.1976

LIVADIČ Suada, izdelovanje alikalnih baterij za nedoločen čas dne 30.8.1976

TEŠIČ Mara, delavka na režijskih delih za nedoločen čas dne 30.8.1976.

Prenehalo delovno razmerje

ŠUBELJ Ludvik, ključavničar II za nedoločen čas dne 3.8.1976 (upokojitev)

RUDOLF Franc, vodja prototipne delavnice za določen čas dne 19.8.1976

KEPA Jožefa, etiketiranje baterij 6AF 22 za nedoločen čas dne 24.8.1976

VOZLIČ Marija, pobiranje členov PL R 12 za nedoločen čas dne 18.8.1976

STOK Žarko, pomočnik direktorja za nedoločen čas dne 31.8.1976

ŽLEBNIK Majda, oblačenje tablet 6AF 22 za nedoločen čas dne 31.8.1976.

upokojitev

V zadnjem obdobju smo se zaradi odhoda v pokoj poslovili od dveh naših sodelavcev, obeh iz službe vzdrževanja.

P E R Š I Č Bogomir

P E R Š I Č Bogomir, se je upokojil starostno in je bil v Zmaju zaposlen 8 let. Dalj časa je bil na delovnem mestu vodja plansko preventivnega vzdrževanja, v zadnjem obdobju pa vodja službe vzdrževanja. Aktiv Zveze borcev pa je z odhodom Peršiča izgubil tudi svojega člana. Njegovi ožji sodelavci so mu za slovo pripravili praktično darilo in mu ga slovesno izročili na priložnostnem poslovilnem sestanku v naši jedilnici.

Š U B E L J Ludvik, se je upokojil invalidsko. Bil je 14 let v Zmaju na delovnem mestu remontnega ključavničarja II. Tudi njemu so ožji sodelavci v naši jedilnici pripravili svečano slovo in mu izročili praktična darila. Z odhodom Ludvika smo izgubili tudi harmonikarja, ki je rad potegnil meh ob različnih priložnostih. Družaben veseljak, kakršen je bil, je redkokdaj izostal tudi od pokopavanja pusta in je ob takšni priložnosti nezmotljivo zaigral vesele žalostinke.

Sicer pa obema novima upokojencema želimo še mnogo zdravih in trdnih let ter da se udeležujeta naših tradicionalnih srečanj z nekdanjimi sodelavci.

My

Š U B E L J Ludvik

rojstni dan

ROJENI V OKTOBRU

Franc LENDERO

Marija VOZLIČ

Marija KOČIŠ

Frančiška KELVIŠAR

Mirko GRGUŠIČ

Zorka OŽEGOVIČ

Maksimiljan PETAVS

Marija ŽEROVNIK

Leon KERŠIČ

Marija VALENTAK

Nasuf ŠALJA

Jožica PLANINŠEK

Tatjana ŽELEZNIK

Marija ŠTRUS

Anka DJURIČ

Mara SLADOJEVIČ

Alojzija AMBROŽ

Draga BABIČ

Uršula PETERLIN

Marija REGVAR

Alojzija KRISTAN

Anton Gerdina

Peter ZALETEL

Anica GAMZE

Frančiška HRIBAR

Katarina VARGEK

Amalija RUS

Olga IKIČ

Marija ŠERJAK

Rudolf KAMIN

Anton GAMZE

čestitamo

21. november **da** - ne

STANJE OBJEKTOV IZ SAMOPRISPEVKA I na dan 23/8+1976

OSNOVNE ŠOLE

Zgrajeni objekti

1. OŠ DOL
2. OŠ ZALOG
3. OŠ VALENTIN VODNIK
4. OŠ DOBROVA
5. OŠ BREZOVICA
6. OŠ ČRTOMIROVA
7. OŠ NOVO POLJE
8. OŠ PRESKA
9. OŠ BROD
10. VZGOJNA POSVETOVALNICA
11. OŠ SOSTRO
12. OŠ PIRNIČE
13. OŠ HORJUL
14. OŠ VIČ
15. OŠ NOVO KODELJEVO

Objekti v gradnji

16. OŠ BS+7
17. OŠ PREŽIHOV VORANC
18. OŠ VRHOVCI
19. OŠ ZVONKA RUNKA

Objekti v oddaji

20. OŠ KOSEZE
(analiza ponudb gotova)

Objekti v pripravi

21. OŠ PRULE
22. OŠ TONE TOMŠIČ
23. VZ JANEZ LEVEC
24. OŠ DR. J. POTRČ
25. OŠ VODICE

"NAŠ GLAS" Izdaja mesečno v nakladi 550 Izvodov delovna skupnost tovarne "ZMAJ" Ljubljana. Glasilo ureja uredniški odbor. Odgovorni urednik: SMOLIČ Franc, urednik: Marijan MAYER. Tisk: Tiskarna KRESIJA, Ljubljana, Adamič-Lundrovo nabrežje 2. Po pristojnem mnenju št. 421-1/73 oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

VZGOJNO VARSTVENI ZAVODI

Zgrajeni objekti

1. VVZ SOSESKA 7
2. VVZ ŠENTJAKOB
3. VVZ ANA ZIHERL
4. VVZ VEVČE
5. VVZ ZADVOR
6. VVZ BROD
7. VVZ ŠKOFLJICA
8. VVZ SAVSKO NASELJE
9. VVZ NOVE JARŠE
10. VVZ ANDERSEN
11. VVZ MALČI BELIČ
12. VVZ VIČ S-6
13. VVZ ŠENTVID

Objekti v gradnji

14. VVZ NOVO KODELJEVO
15. VVZ VRHOVCI
16. VVZ SELO-MOSTE
17. VVZ LITOSTROJ

"Tu smo - vaši smo", to je bilo geslo za samoprispevek Ljubljancanov, izglasovan na referendumu 21. novembra 1971. Isto geslo bo veljalo tudi za nadaljevanje samoprispevka, o katerem bodo delovni ljudje in občani vseh petih ljubljanskih občin glasovali na referendumu, ki bo tudi letos 21. novembra v Ljubljani.

Objekti v oddaji

18. VVZ BS-3 (zbiramo ponudbe)
19. VVZ MURGLE (pripravljena analiza ponudb)

Objekti v pripravi

20. VVZ POLJANSKA CESTA
21. VVZ AJDOVŠČINA
22. VVZ ŠENTJAKOB II
23. VVZ POLJE
24. VVZ KOSEZE
25. VVZ MEDVODE

Striček, slikaj nas! Mamica in očka bosta videla, koliko imam prijateljev v mojem vrtcu.